

LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKAS 2023. GADA FINANŠU PĀRSKATI

SATURS

Bilance	3
Peļņas un zaudējumu aprēķins	5
Kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats	6
Finanšu pārskatu skaidrojumi	7
Neatkarīgu revidentu ziņojums	46

SAĪSINĀJUMI

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
ES	Eiropas Savienība
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
ITRMO	ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas (<i>targeted longer-term refinancing operations</i>)
NCB	nacionālā centrālā banka
PĀAIP	pandēmijas ārkārtas aktīvu iegādes programma
SDR	speciālās aizņēmuma tiesības (<i>Special Drawing Rights</i>)
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka (<i>Bank for International Settlements</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VSAIP	valsts sektora aktīvu iegādes programma

BILANCE

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums ¹	2023	2022
AKTĪVI			
Zelts un zeltā izteiktās prasības	6.	399 378	364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	7.	4 049 526	3 788 044
Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu		534 839	549 961
Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi		3 514 687	3 238 083
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	8.	595 802	522 039
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	9.	168 476	156 383
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	10.	92 900	522 900
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas		92 900	522 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	11.	133	6 304
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12.	13 550 657	14 081 606
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri		12 586 724	13 134 812
Pārējie vērtspapīri		963 933	946 794
Eirosistēmas iekšējās prasības	13.	6 412 443	5 926 959
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā		118 849	118 849
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm		157 202	157 202
Pārējās prasības Eirosistēmā		6 136 392	5 650 908
Pārējie aktīvi	14.	295 505	381 638
KOPĀ AKTĪVI		25 564 820	25 750 694

¹ No 7. lappuses līdz 45. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

(turpinājums)

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2023	2022
PASĪVI			
Banknotes apgrozībā	15.	5 571 492	5 635 738
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monētārās politikas operāciju rezultātā	16.	7 073 547	5 217 165
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)		205 834	343 816
Noguldījumu iespēja		6 867 713	4 873 349
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	17.	314 720	320 273
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	18.	2 218 786	2 517 104
Saistības pret valdību		1 131 021	1 157 761
Pārējās saistības		1 087 765	1 359 343
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	19.	184 075	171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	20.	1 262 758	706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	21.	457 718	34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	13.	7 569 389	10 376 364
Saistības par TARGET sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)		7 569 389	10 370 127
Pārējās saistības Eurosistēmā		—	6 237
Pārējās saistības	22.	182 217	184 740
Kapitāls un rezerves	23.	730 118	586 883
KOPĀ PASĪVI		25 564 820	25 750 694

Latvijas Bankas padome 2024. gada 8. martā apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 3. lappuses līdz 45. lappusei.

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.**

Latvijas Bankas prezidents

Mārtiņš Kazāks

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2023	2022
Tīrie procentu ienākumi	33.	-229 006	47 021
Procentu ienākumi		503 974	211 229
Procentu izdevumi		-732 980	-164 208
Finanšu operāciju, pārvērtēšanas rezultāta atzišanas peļņas un zaudējumu aprēķinā un uzkrājumu finanšu riskiem tīrais rezultāts		-10 948	-21 337
Realizētie finanšu operāciju guvumi	34.	9 000	39 732
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzišana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	-34 999	-341 715
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	15 051	280 646
Tīrie komisijas maksas izdevumi		-3 912	-4 441
Komisijas maksas ienākumi		1 037	1 011
Komisijas maksas izdevumi		-4 949	-5 452
Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā	37.	12 222	14 755
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	38.	206 554	-6 237
Citi bankas darbības ienākumi	39.	19 561	5 766
TĪRIE IENĀKUMI		-5 529	35 527
Darba samaksa	40.	-24 728	-16 502
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	40.	-5 540	-3 653
Naudas zīmju iegādes izdevumi	41.	-2 338	-2 618
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	14.	-3 660	-3 641
Pārējie bankas darbības izdevumi	42.	-11 965	-9 113
PĀRSKATA GADA PEĻŅA/ZAUDĒJUMI(-)		-53 760	0

KOPĒJĀS ATZĪTĀS PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU PĀRSKATS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2023	2022
Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)		-53 760	0
Pārvērtēšana	23.	164 173	-450 273
Uzkrātā pārvērtēšanas rezultāta realizēšana	23.	-2 177	-198 579
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	34 999	341 715
Pārvērtēšanas konta pārmaiņas kopā	23.	196 995	-307 137
KOPĀ		143 235	-307 137

FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. PAMATDARBĪBA

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas centrālā banka un ECBS un Eirosistēmas dalībniece. Tā dibināta 1922. gada 19. septembrī (darbība atjaunota 1990. gadā). Latvijas Banka savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un ES tiesību aktus, tostarp ECB tiesību aktus atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību un ECBS un ECB Statūtiem.

Saskaņā ar Latvijas Bankas likumu atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību Latvijas Bankas darbības galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti. Nekaitējot galvenajam mērķim, Latvijas Banka atbalsta ES vispārējo ekonomikas politiku, kā arī veicina Latvijas finanšu sistēmas stabilitāti kopumā.

Latvijas Banka piedalās ECBS uzdevumu izpildē un veic citus uzdevumus, kas nav pretrunā ar Latvijas Bankas likumā noteiktajiem Latvijas Bankas mērķiem un ECBS uzdevumu izpildi, tostarp:

- a) piedalās Eirosistēmas monetārās politikas veidošanā un īsteno to;
- b) veic makroekonomisko analīzi un pētniecību;
- c) nosaka un īsteno makrouzraudzības politiku;
- d) regulē un uzrauga finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību;
- e) veic noregulējuma iestādes uzdevumus;
- f) nodrošina Noguldījumu garantiju fonda darbību, Apdrošināto aizsardzības fonda darbību, Nacionālā noregulējuma fonda pārvaldīšanu un kompensāciju izmaksu ieguldītājiem;
- g) pārvalda ārējās rezerves un citus aktīvus;
- h) veicina maksājumu un finanšu instrumentu norēķinu sistēmu raitu darbību, tostarp nodrošina Latvijas Bankas maksājumu sistēmas efektīvu un drošu darbību un attīstību;
- i) glabā Valsts kases naudas līdzekļus, tostarp ārvalstu valūtā;
- j) emitē eiro banknotes un monētas, kā arī veicina to pieejamību Latvijā;
- k) reģistrē un kontrolē tiesību subjektus, kas veic eiro banknošu un monētu apstrādi un laišanu otrreizējā apgrozībā;
- l) pilda Valsts analīzes centra un Monētu valsts analīzes centra funkcijas;
- m) nodrošina statistisko informāciju, tostarp atbalsta ECB darbību ECBS uzdevumu izpildei nepieciešamās statistiskās informācijas sagatavošanā;
- n) uztur Kredītu reģistru;
- o) konsultē Saeimu un Ministru kabineta monetārās politikas jautājumos un citos ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītos jautājumos, tostarp ekonomiskās un fiskālās politikas jautājumos, kas ietekmē monetārās politikas īstenošanas efektivitāti;
- p) veicina sabiedrības finanšu prātību un ekonomikas zināšanu apguvi.

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais Latvijas Bankas likums, kas pieņemts 2021. gada 23. septembrī un nosaka FKTK pievienošanu Latvijas Bankai. Saskaņā ar to Latvijas Banka 2023. gada 1. janvārī uzsāka pildīt c), d), e), un f) punktā minētos uzdevumus.

Latvijas Banka neprasa un nepieņem norādījumus no Latvijas un citu ES valstu valdībām, ES institūcijām un citām nacionālajām, ārvalstu vai starptautiskajām institūcijām un to struktūrām. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas darbības pārraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no finanšu ieguldījumu pārvaldīšanas un monetārās politikas operāciju ienākumiem. Papildus tam Latvijas Bankas uzraudzītie finanšu tirgus dalībnieki atbilstoši to attiecīgajiem finanšu tirgus dalībnieka darbību regulējošajiem likumiem veic maksājumus Latvijas Bankai, lai segtu Latvijas Bankas izdevumus, kas tieši vai netieši saistīti ar finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības regulēšanu un uzraudzību, noregulējuma piemērošanu un kompensāciju izmaksas sistēmu nodrošināšanu (turpmāk – uzraudzības funkciju izdevumi).

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā. Skaidrās naudas glabāšanu un apstrādi Latvijas Banka veic tās Rīgas filiālē Bezdzelīgu ielā 3, Rīgā.

2. NOZĪMĪGĀKIE GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

2.1. Finanšu pārskatu sagatavošanas pamats

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar ECB 2016. gada 3. novembra Pamatnostādni par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (pārstrādātu versiju) (ECB/2016/34), Latvijas Bankas padomes kārtību "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu.

2.2. Novērtēšanas pamats

Zelts, līdzdalība SNB kapitālā un vērtspapīri novērtēti patiesajā vērtībā, izņemot līdz termiņa beigām turētos parāda vērtspapīrus un monetārās politikas mērķiem turētos vērtspapīrus, kas novērtēti amortizēto izmaksu vērtībā. Līdz termiņa beigām turētie vērtspapīri ir tādi vērtspapīri ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu

termiņu, kurus Latvijas Bankai ir nolūks turēt līdz to termiņa beigām. Līdzdalība ECB kapitālā novērtēta saskaņā ar 13.1. skaidrojumā minēto kārtību.

Atvasinātie finanšu instrumenti novērtēti patiesajā vērtībā, izņemot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus, kas novērtēti saskaņā ar 2.4. un 2.10. skaidrojumā aprakstītajiem principiem.

Aizdevumi kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības bilancē uzrādīti nominālvērtībā.

Emitētās eiro banknotes un monētas bilancē uzrādītas nominālvērtībā. Latvijas Bankas emitētās lata banknotes un monētas, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, bilancē uzrādītas kā saistības, ievērojot šo lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas. Euro kolekcijas monētas, lata zelta apgrozības monētas un lata jubilejas un piemiņas monētas nav uzrādītas bilancē (sk. arī 22.1. un 45. skaidrojumu).

Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi bilancē uzrādīti sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts attiecīgi uzkrātais nolietojums un amortizācija.

Pārējie aktīvi un saistības novērtētas saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu.

2.3. Finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība

Patiesā vērtība ir cena, par kādu novērtēšanas datumā iespējams pārdot finanšu aktīvu vai nodot finanšu saistības parastā darījumā starp tirgus dalībniekiem.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz kotētajām cenām aktīvā tirgū, citiem finanšu tirgus informācijas avotiem vai diskontētajām naudas plūsmām, izņemot SNB akciju patieso vērtību, kuras noteikšanas metode ir 70 % no SNB tīrajiem aktīviem (sk. arī 14.2. skaidrojumu). Diskontētās naudas plūsmas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz naudas tirgus procentu likmēm. Patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu, kā arī to finanšu instrumentu sadalījums, kuri nav novērtēti patiesajā vērtībā, bet kuru aplēstā patiesā vērtībā atšķiras no to uzskaites vērtības, ņemot vērā patiesās vērtības noteikšanas hierarhiju, atspoguļots 5. skaidrojumā.

2.4. Ārvalstu valūtu un zelta novērtējums

Ārvalstu valūtu novērtēšanai Latvijas Banka piemēro ECB publicētos ārvalstu valūtu kursus. SDR kursu nosaka, pamatojoties uz SVF publicētajiem SDR valūtu groza svāriem un ECB publicētajiem attiecīgo valūtu kursiem. Zelta cenu nosaka, pamatojoties uz kotēto zelta tirgus cenu ASV dolāros un ECB publicēto ASV dolāra kursu attiecībā pret eiro.

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteikti eiro pēc attiecīgā ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie aktīvi un saistības, kas novērtēti sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteikti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā.

Darījumus ārvalstu valūtās iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijas aprēķinā. Biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus, valūtas mijmaiņas līgumus un valūtas maiņas tagadnes līgumus darījuma dienā iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā saskaņā ar darījuma tagadnes kursu un uzrāda bilancē eiro saskaņā ar attiecīgās ārvalstu valūtas kursu pārskata perioda beigās. Darījumu ārvalstu valūtās novērtējuma un uzskaites principi piemēroti arī zeltam.

Nozīmīgākie 2023. gada un 2022. gada beigās bilances sagatavošanā izmantotie ārvalstu valūtu kursi (valūtas vienības par 1 eiro) un zelta cena (eiro par Trojas unci) ir šādi.

		(gada beigās)	
	2023	2022	Pārmaiņas (%)
ASV dolārs (USD)	1.1050	1.0666	3.6
Japānas jena (JPY)	156.33	140.66	11.1
Kanādas dolārs (CAD)	1.4642	1.4440	1.4
Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)	0.86905	0.88693	-2.0
Zelts (XAU)	1867.828	1706.075	9.5

2.5. Reversie un citi nodrošinātie darījumi

Vērtspapīri, kas apgrūtināti par labu Latvijas Bankai vai nopirkti vērtspapīru piršanas ar atpārdošanu darījumos, nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē. Vērtspapīri, kas aizdoti, apgrūtināti par labu darījuma partnerim vai pārdoti vērtspapīru pārdošanas ar atpiršanu darījumos, uzrādīti Latvijas Bankas bilancē kopā ar pārējiem šādos darījumos neapgrūtinātajiem vērtspapīriem. Samaksātie vai saņemtie naudas līdzekļi reversajos un nodrošinātajos darījumos uzrādīti Latvijas Bankas bilancē attiecīgi kā aizdevumi vai noguldījumi.

2.6. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu gadu. Pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu kapitalizācijas limits 2023. un 2022. gadā bija 1000 eiro, izņemot nekustamā īpašuma uzlabojumu un pamatlīdzekļu daļu nomaiņas izmaksas, kurām Latvijas Bankas padome noteikusi augstāku kapitalizācijas limitu atkarībā no to nozīmīguma.

Nolietojumu un amortizāciju aprēķina noteiktajā attiecīgā pamatlīdzekļa vai nemateriālā aktīva lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Ēkas un būves tiek uzskaitītas pa atsevišķiem komponentiem, un katram komponentam noteikts atšķirīgs lietderīgās lietošanas laiks. 2023. gadā pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiks netika mainīts. 2023. un 2022. gadā tas bija šāds.

	(gados)	
	2023	2022
Ēkas un to sastāvdaļas, teritorijas labiekārtošana, t. sk.	5–100	5–100
ēku būvkonstrukcijas	100	100
ēku apdare, iekārtas un inženierkomunikācijas	5–20	5–20
Transportlīdzekļi	10–15	10–15
Telpu iekārtas un inventārs	5–25	5–25
Naudas apstrādes, pārbaudes un glabāšanas iekārtas	5–15	5–15
Datortehnika un telekomunikāciju aparātūra	2–5	2–5
Pārējie pamatlīdzekļi	5–15	5–15
Nemateriālie aktīvi	1–10	1–10

2.7. Aplēšu un pieņēmumu izmantošana

Finanšu pārskatu sagatavošanā izdarītas šādas svarīgākās aplēses un izdarīti šādi pieņēmumi: attiecībā uz līdz termiņa beigām turēto parāda vērtspapīru novērtēšanas politiku (sk. 2.2. skaidrojumu), pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiku (sk. 2.6. skaidrojumu), aktīvu vērtības samazināšanos (sk. 2.8. skaidrojumu), lata banknošu un monētu, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, apmaiņas iespējamību (sk. 2.2. skaidrojumu), kolekcijas monētu atpirkšanas iespējamību (sk. 45. skaidrojumu), uzkrājumiem tirgus riskam un kredīriskam (sk. 36. skaidrojumu), patiesās vērtības noteikšanas iedalījumu (sk. 5. skaidrojumu) un SNB akciju novērtēšanas patiesajā vērtībā metodi (sk. 14.2. skaidrojumu).

2.8. Aktīvu vērtības samazināšanās

Aktīva vērtības samazināšanās notiek, ja tā uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību. Atklājot aktīva vērtības samazināšanās pazīmes, attiecīgajam aktīvam tiek aplēsta atgūstamā vērtība un, ja atgūstamā vērtība ir mazāka par attiecīgā aktīva uzskaites vērtību, tiek izveidoti atbilstoši vērtības samazināšanās uzkrājumi. Šos vērtības samazināšanās uzkrājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

Monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem aktīva vērtības samazināšanās novērtējumu veic ECB, nosakot, vai gaidāmas pārmaiņas nākotnes naudas plūsmās un vai pastāv citi faktori, kas apgrūtinātu vērtspapīru emitenta saistību izpildi, piemēram, būtiska kredītkvalitātes pasliktināšanās vai saistību neizpildes gadījums. Aktīvu vērtības samazināšanās notiek, ja monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību, kas savukārt noteikta kā tagadnes vērtība aplēstajai nākotnes naudas plūsmai. ECB Padome apstiprina ECB veiktā attiecīgo aktīvu vērtības samazināšanās novērtējuma rezultātus (sk. 36. skaidrojumu).

2.9. Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīciju peļņas un zaudējumu atzīšana

Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīciju peļņa un zaudējumi atzīti saskaņā ar šādiem principiem, kas noteikti ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem:

a) realizētie guvumi un realizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
b) nerealizētie guvumi atzīti bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve;
c) pārskata gada beigās bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve ietvertie nerealizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz iepriekš aprēķinātos attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas pārvērtēšanas guvumus;

d) nerealizētie zaudējumi, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, nākamajos gados netiek reversēti un ieskaitīti ar attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas nerealizētajiem guvumiem;

e) nerealizētie zaudējumi, kas aprēķināti finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai, netiek ieskaitīti ar citam finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai aprēķinātajiem nerealizētajiem guvumiem;

f) realizētie un nerealizētie guvumi un zaudējumi tiek aprēķināti pēc finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējo izmaksu metodes;

g) finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējās izmaksas tiek samazinātas vai palielinātas par nerealizētajiem zaudējumiem, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;

h) atzīstot ienākumus no kapitāla vērtspapīriem, ienākumu atzīšanas principi tiek piemēroti ieguldījumu portfelim, bet ne individuāliem vērtspapīriem, ja ārēji pārvaldīti ieguldījumi kapitāla vērtspapīros replicē akciju indeksam piesaistītu kapitāla vērtspapīru fonda struktūru.

Dividendes no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā, iegūstot to saņemšanas tiesības.

2.10. Procentu ienākumi un izdevumi

Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Procenti par vērtspapīriem ietver arī prēmiju un diskontu, ko amortizē vērtspapīra termiņa laikā pēc lineārās metodes.

Biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu tagadnes un nākotnes valūtas kursu starpība atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā.

2.11. Pārējie izdevumi un ienākumi

Banknošu un monētu iegādes izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā banknošu un monētu iegādes brīdī.

Kolekcijas monētu pārdošanas ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

Pārējie bankas darbības izdevumi un ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrāto izdevumu un uzkrāto ienākumu summu pārskata periodam aprēķina atbilstoši pārskata periodā saņemto vai sniegto pakalpojumu apjomam. Nomas maksājumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam.

3. LATVIJAS BANKAS FINANSIĀLĀ STĀVOKĻA UN DARBĪBAS FINANŠU REZULTĀTU KOPSAVILKUMS

3.1. Finansiālais stāvoklis

Latvijas Bankas aktīvi 2023. gadā samazinājās par 185.9 milj. eiro līdz 25.6 mljrd. eiro.

Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem palielinājās par 261.5 milj. eiro saņemto ienākumu un pārvērtēšanas rezultātā.

Monētārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru atlikums samazinājās par 548.1 milj. eiro, ko noteica Latvijas Bankas iegādāto VSAIP un PĀAIP vērtspapīru dzēšana. 2023. gada beigās Latvijas Bankas turējumā bija monetārās politikas mērķiem iegādāti vērtspapīri 12.6 mljrd. eiro apmērā, no tiem Latvijas valdības vērtspapīri – 4.0 mljrd. eiro.

Ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijās kredītiestādēm izsniegto Latvijas Bankas aizdevumu apjoms to atmaksas rezultātā samazinājās par 430.0 milj. eiro (sk. arī 10.2. skaidrojumu).

Pārējās prasības Eirosistēmā palielinājās par 485.5 milj. eiro, pieaugot prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā (sk. arī 13.4. skaidrojumu) un prasībām par monetāro ienākumu pārdali Eirosistēmā.

Banknotes apgrozībā samazinājās par 64.2 milj. eiro atbilstoši eirozonas NCB kopējā apgrozībā esošo banknošu apjoma samazinājumam.

Saistību pieaugumu par 556.7 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem", kā arī pieaugumu par 423.0 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem" galvenokārt noteica vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu un noslēgto zelta mijmaiņas darījumu apjoma pieaugums.

Kredītiestāžu noguldījumu atlikums, kas atspoguļots bilances postenī "Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā", pieauga par 1856.4 milj. eiro.

Pārrobežu maksājumu rezultātā par 2800.7 milj. eiro samazinājās bilances postenī "Eirosistēmas iekšējās saistības" uzrādītās saistības pret ECB par norēķinu rezultātu TARGET sistēmā.

Latvijas Bankas kapitāls un rezerves palielinājās par 143.2 milj. eiro, ko noteica finanšu instrumentu pārvērtēšanas konta atlikuma tīrais pieaugums (197.0 milj. eiro) un pārskata gada darbības finanšu rezultāts (zaudējumi 53.8 milj. eiro).

3.2. Darbības finanšu rezultāti

Ņemot vērā globālās ģeopolitiskās un ekonomiskās norises, kuru ietekmē ECB būtiski paaugstināja procentu likmes ar mērķi ierobežot inflāciju eirozonā, Latvijas Banka 2023. gadu noslēdza ar negatīvu peļņas un zaudējumu

aprēķinā ietverto finanšu rezultātu, uzrādot zaudējumus 53.8 milj. eiro apmērā (2022. gadā – neitrāls darbības finanšu rezultāts 0 eiro apmērā). Savukārt kopējais darbības finanšu rezultāts sasniedza 143.2 milj. eiro, kā rezultātā Latvijas Bankas kapitāla un rezervju apmērs gada beigās palielinājās līdz 730.1 milj. eiro. Minēto kopējā kapitāla un rezervju apmēra pieaugumu galvenokārt noteica finanšu ieguldījumu tirgus vērtības kāpums par 197.0 milj. eiro (2022. gadā finanšu ieguldījumu tirgus vērtība samazinājās par 307 milj. eiro), kas uzrādīts kapitālā un rezervēs kā pārvērtēšanas rezerve un nav ietverts pārskata gada peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Latvijas Bankas 2023. gada darbības finanšu rezultātus negatīvi ietekmēja ar inflācijas ierobežošanu saistītie Eirosistēmas monetārās politikas operāciju lēmumi. ECB pusotra gada laikā par 450 bāzes punktiem paaugstināja galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (no 0 % 2022. gada jūlijā līdz attiecīgi 2.5 % un 4.5 % 2022. un 2023. gada beigās), noguldījumu iespējas procentu likmi (no -0.5 % 2022. gada jūlijā līdz attiecīgi 2 % un 4 % 2022. un 2023. gada beigās) un aizdevumu iespējas procentu likmi (no 0.25 % 2022. gada jūlijā līdz attiecīgi 2.75 % un 4.75 % 2022. un 2023. gada beigās). Procentu likmēm pieaugot, būtiski palielinājās Eirosistēmas centrālo banku, tostarp Latvijas Bankas, izdevumi par monetārās politikas operācijām un valdības un citu institūciju noguldījumiem. Jau kopš 2022. gada sākuma finanšu tirgos valdīja liela nenoteiktība un globālo tautsaimniecību īpaši negatīvi ietekmēja Krievijas īstenotais karš Ukrainā. Pastiprinoties piegādes ķēžu problēmām un paaugstinoties energoresursu cenām, inflācija sasniedza ļoti augstu līmeni. Lai ierobežotu inflāciju, centrālās bankas 2022. gadā sāka un 2023. gadā turpināja strauji paaugstināt bāzes procentu likmes.

Tīrie procentu izdevumi 2023. gadā sasniedza 229.0 milj. eiro (2022. gadā – tīrie procentu ienākumi 47.0 milj. eiro). To noteica lielāki procentu izdevumi (733.0 milj. eiro (2022. gadā – 164.2 milj. eiro)) nekā procentu ienākumi (504.0 milj. eiro (2022. gadā – 211.2 milj. eiro)), palielinoties procentu ienākumiem par vērtspapīriem un procentu ienākumiem par Eirosistēmas iekšējām prasībām, bet pieaugot procentu izdevumiem par Latvijas kredītiestāžu noguldījumiem, tiem sasniedzot 173.9 milj. eiro (2022. gadā – 18.1 milj. eiro), procentu izdevumiem par Latvijas valdības noguldījumiem, tiem sasniedzot 45.3 milj. eiro (2022. gadā – procentu ienākumi 1.6 milj. eiro), un procentu izdevumiem par Eirosistēmas iekšējām saistībām procentu likmju kāpuma dēļ.

Realizētie finanšu operāciju guvumi bija 9.0 milj. eiro (2022. gadā – 39.7 milj. eiro). To pozitīvi ietekmēja parāda vērtspapīru atsavināšanas rezultāts, bet finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā negatīvais rezultāts bija 35.0 milj. eiro (2022. gadā – -341.7 milj. eiro), ko galvenokārt noteica ievērojami mazāks parāda vērtspapīru tirgus vērtības sarukums procentu likmju kāpuma stabilizēšanās rezultātā.

Latvijas Banka izmantoja izveidotos uzkrājumus finanšu riskiem 15.1 milj. eiro apmērā (2022. gadā attiecīgie uzkrājumi tika izmantoti 280.6 milj. eiro apmērā).

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem (akcijām) un līdzdalības kapitālā bija 12.2 milj. eiro (2022. gadā – 14.8 milj. eiro).

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, ko eirozonas NCB gūst, īstenojot Eirosistēmas monetāro politiku, tiek pārdalīti eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Latvijas Bankas tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts pieauga un sasniedza 206.6 milj. eiro (2022. gadā tas bija negatīvs – -6.2 milj. eiro), jo ECB procentu likmju kāpuma dēļ 2023. gadā būtiski pieauga monetāro ienākumu pārdaļē iekļauto procentu izdevumu apjoms.

Citi bankas darbības ienākumi bija 19.6 milj. eiro (2022. gadā – 5.8 milj. eiro). Ienākumu pieaugumu galvenokārt noteica Latvijas Bankas uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumi 13.9 milj. eiro, jo saistībā ar FKTK pievienošanu Latvijas Bankai no 2023. gada 1. janvāra šie finanšu tirgus dalībnieki veic maksājumus, lai segtu uzraudzības funkciju izdevumus.

Bankas darbības izdevumi bija 48.2 milj. eiro (2022. gadā – 35.5 milj. eiro). Izdevumu pieaugums pamatā saistīts ar uzraudzības funkciju izdevumiem kopš 2023. gada 1. janvāra, pievienojot FKTK Latvijas Bankai.

Gaidāms, ka zaudējumi vai zemi peļņas rādītāji daudzām centrālajām bankām saglabāsies vairākus gadus. Arī Latvijas Bankas darbības finanšu rezultātus turpmāk galvenokārt ietekmēs Eirosistēmas īstenotā monetārā politika un procentu likmju un kapitāla tirgus attīstība eirozonas un ASV finanšu tirgos, jo Latvijas Banka ir pakļauta procentu likmju riskam.

4. FINANŠU IEGULDĪJUMU POLITIKA

Ieguldījumu pārvaldīšana tiek veikta saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem – ieguldījumu vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujamā riska ietvaros vidējā termiņā. Papildus tiek ievērots ilgtspējības princips, nenonākot pretrunā ar Eirosistēmas īstenoto monetāro politiku.

Ieguldījumi ietver bilances posteņos "Zelts un zeltā izteiktās prasības", "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm" un "Pārējie vērtspapīri" uzrādītos aktīvus, kā arī uzkrātos ienākumus par parāda vērtspapīriem, kas uzrādīti pārējo aktīvu postenī "Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem", un atvasinātos finanšu instrumentus un valūtas maiņas tagadnes līgumus, kuru uzskaites vērtība uzrādīta bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību postņos.

Ieguldījumi tiek pārvaldīti, pēc ieguldījumu stratēģijas un līdzekļu avota tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto ieguldījumu portfelis ietver ieguldījumu daļu, kam atbilst Latvijas Bankas saistības ārvalstu valūtā pret valdību jeb valdības noguldījumi. Latvijas Bankas ieguldījumus veido 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi, attīstīto tirgu akciju portfelis, attīstības tirgu akciju portfelis, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis, Latvijas valdības vērtspapīru portfelis, globālais fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis un zelta portfelis. Attīstīto tirgu akciju portfeļi, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļus un globālo fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļi pārvalda ārējie pārvaldītāji.

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļiem, piesaistīto ieguldījumu portfelim, attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelim, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelim, globālajam fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelim un attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfelim noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu.

Ieguldījumu sadalījums pēc ieguldījumu portfeļa veida 2023. gada un 2022. gada beigās bija šāds.

	Portfeļa uzskaites vērtība (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2023	2022	2023	2022
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	2 920 052	2 790 364	46.8	46.8
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 064 521	1 052 437	17.0	17.7
Attīstīto tirgu akciju portfelis	607 748	509 656	9.8	8.5
Piesaistīto ieguldījumu portfelis	539 561	551 032	8.7	9.2
Zelta portfelis	399 378	364 821	6.4	6.1
Attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis	293 431	301 579	4.7	5.0
Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	168 394	168 320	2.7	2.8
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	140 426	138 623	2.3	2.3
Attīstības tirgu akciju portfelis	60 792	59 002	1.0	1.0
Latvijas valdības vērtspapīru portfelis	36 424	36 416	0.6	0.6
Kopā	6 230 727	5 972 250	100.0	100.0

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido Apvienotās Karalistes un eirozonas valstu valdības 1–10 gadu vērtspapīru svētais indekss un ASV un Kanādas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svētais indekss.

Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu neitrālo portfeli veido ASV emitēto un ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru indekss.

Attīstīto tirgu akciju portfeļa neitrālo portfeli veido pasaules attīstīto valstu emitentu akciju indekss.

Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālo portfeli veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem.

Zelta portfeļi veido Latvijas Bankas zelta krājumi un ar tiem saistītie finanšu instrumenti.

Attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido starptautisko kredītreitingu aģentūru noteiktajai investīciju klasei atbilstošu attīstības valstu valsts sektora emitentu indekss.

Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi veido eirozonas valstu valdības vērtspapīri, kuri denominēti eiro un kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 10 gadu.

Globālā fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido starptautisko kredītreitingu aģentūru noteiktajai investīciju klasei atbilstošs globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru indekss.

Attīstības tirgu akciju portfeļa neitrālo portfeli veido Āzijas attīstības valstu emitentu akciju indekss.

Latvijas valdības vērtspapīru portfeļi veido eiro denominēti Latvijas valdības vērtspapīri, kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 5–10 gadu.

Latvijas Bankas ieguldījumu portfeļu – 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļa un Latvijas valdības vērtspapīru portfeļa – neitrālā portfeļa valūta ir eiro (ierobežots valūtas risks). Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālā portfeļa valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai.

Finanšu risku pārvaldīšanā izmantoto galveno metožu izklāsts sniegts 25.1. skaidrojumā.

BILANCES SKAIDROJUMI

5. PATIESĀS VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Latvijas Bankas aktīvu patiesā vērtība noteikta, ievērojot šādu hierarhiju (sk. arī 2.3. skaidrojumu):

– kotēta tirgus cena. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu identiska finanšu instrumenta cenu;

– tirgū novērojami dati. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu līdzīga finanšu instrumenta cenu, neaktīvā tirgū kotētu identiska vai līdzīga finanšu instrumenta cenu vai ar modeli, kura datu avots ir tirgū novērojami dati;

– tirgū nenovērojami dati. Patieso vērtību nosaka ar modeli, kurā tirgū nenovērojamu datu izmantojums ir nozīmīgs.

2023. gada un 2022. gada beigās Latvijas Bankas patiesajā vērtībā novērtētie aktīvi galvenokārt novērtēti, izmantojot aktīvā tirgū kotētu tirgus cenu.

2023. gada un 2022. gada beigās līdzdalība SNB kapitālā novērtēta, izmantojot tirgū nenovērojamus datus. Novērtējums veikts, izmantojot 70 % tiro aktīvu vērtības metodi (sk. arī 14.2. skaidrojumu).

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu instrumentu un zelta un to finanšu instrumentu, kuru patiesā vērtība atšķiras no to uzskaites vērtības, iedalījums pēc patiesās vērtības noteikšanas hierarhijas 2023. gada un 2022. gada beigās bija šāds.

(tūkst. eiro)

	Uzskaites vērtība	Patiesā vērtība			Patiesā vērtība kopā	Patiesās vērtības un uzskaites vērtības starpība
		Kotēta tirgus cena	Tirgū novēro- jami dati	Tirgū nenovēro- jami dati		
2023. gada 31. decembrī						
Zelts	399 378	399 378	—	—	399 378	—
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	5 166 827	4 439 729	723 120	—	5 162 849	−3 978
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	31 752	—	31 296	—	31 296	−456
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	12 671 386	11 026 232	—	—	11 026 232	−1 645 154
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	37 863	—	—	37 863	37 863	—
Kopā	18 307 206	15 865 339	754 416	37 863	16 657 618	−1 649 588
2022. gada 31. decembrī						
Zelts	364 821	364 821	—	—	364 821	—
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	4 815 309	4 165 042	638 344	—	4 803 386	−11 923
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	171 694	—	170 486	—	170 486	−1 208
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	13 212 490	10 985 608	—	—	10 985 608	−2 226 882
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	37 119	—	—	37 119	37 119	—
Kopā	18 601 433	15 515 471	808 830	37 119	16 361 420	−2 240 013

Šajā skaidrojumā ietvertie vērtspapīri, t. sk. uzkrātie procenti par šiem vērtspapīriem, uzrādīti bilances posteņos "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem", "Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro", "Pārējie aktīvi" un "Pārējās saistības".

Biržā netirgoto valūtas maiņas līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances posteņos "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības", savukārt šajā skaidrojumā ietverta kopējā tīrā uzskaites vērtība.

Pārskata gada pēdējās tirgus dienas vidējās tirgus cenas noteiktas, izmantojot elektronisko informācijas sistēmu *Bloomberg* un *Refinitiv* informāciju (kotēta tirgus cena, ja attiecīgā finanšu instrumenta tirgus ir aktīvs; tirgū novērojami dati, ja tirgus ir neaktīvs). Ja minētā kotētā tirgus cena kādam finanšu instrumentam šajās

elektroniskajās informācijas sistēmās nav pieejama un finanšu instrumenta tirgus ir neaktīvs, finanšu instrumenta novērtēšanai izmantota tirgus dalībnieka sniegtā cena vai diskontēta naudas plūsma (tirgū novērojami dati).

6. ZELTS UN ZELTĀ IZTEIKTĀS PRASĪBAS

	Trojas unces	Tūkst. eiro
2021. gada 31. decembrī	213 836	344 166
2022. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	20 655
2022. gada 31. decembrī	213 836	364 821
2023. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	34 589
Tīrās pārmaiņas zelta mijmaiņas darījumu rezultātā	-17	-32
2023. gada 31. decembrī	213 819	399 378

Zelta pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezultāts (sk. arī 23. skaidrojumu).

Lai ierobežotu zelta uzturēšanas izmaksas un nodrošinātu zelta ieguldījumu atdevi, zelts var tikt iesaistīts zelta mijmaiņas darījumos (2023. gada beigās zelts šādos darījumos bija iesaistīts 186 783 tūkst. eiro vērtībā; 2022. gada beigās Latvijas Banka nebija noslēgusi zelta mijmaiņas darījumus (sk. arī 20., 21. un 43. skaidrojumu)). Zelta mijmaiņas darījumus uzskaita kā līgumus par finanšu instrumentu pārdošanu ar atpirkšanu.

2023. gada un 2022. gada beigās Latvijas Bankai nebija zeltā izteiktu prasību.

7. PRASĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET ĀRPUS EIROZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

7.1. Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu

Atbilstoši likumam "Par Latvijas Republikas iestāšanos Starptautiskajā valūtas fondā" Latvijas Banka pilda SVF depozitārija funkcijas un bez atlīdzības apkalpo SVF kontus, kuros uzskaitīti SVF turējumi dalībvalsts nacionālajā valūtā. SVF turējumi eiro ietver Latvijas valdības parādzīmi, kontu Nr. 1, kas tiek izmantots finanšu darījumu veikšanai ar SVF, un kontu Nr. 2, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Latvijas prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR.

Latvijas saistības pret SVF veido SVF turējumi eiro un SVF asignējumi.

2023. gada beigās Latvijas Bankas bilancē uzrādītās prasības pret SVF veidoja SDR noguldījums 534 839 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 549 961 tūkst. eiro), bet saistības pret SVF veidoja SVF rīcībā esošie resursi 1405 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 1449 tūkst. eiro), kas izvietoti SVF kontā Nr. 1 un kontā Nr. 2 (sk. arī 19. skaidrojumu).

Latvijas tīrās prasības pret SVF 2023. gada un 2022. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. eiro)		(tūkst. SDR)	
	2023	2022	2023	2022
Latvijas kvota Starptautiskajā Valūtas fondā	403 977	415 940	332 300	332 300
Starptautiskā Valūtas fonda turējumi eiro	-377 157	-394 586	-310 239	-315 239
Latvijas valdības parādzīme	-375 752	-393 137	-309 083	-314 082
Konts Nr. 1	-1 010	-1 040	- 831	-831
Konts Nr. 2	-395	-409	-325	-326
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	27 215	21 763	22 386	17 387
t. sk. finanšu darījumu plāna finansējums	26 745	21 279	22 000	17 000
SDR	534 839	549 961	439 943	439 372
Vispārējais asignējums	-501 468	-516 316	-412 493	-412 493
Speciālais asignējums	-32 610	-33 576	-26 824	-26 824
Latvijas tīrās prasības pret Starptautisko Valūtas fondu	27 976	21 832	23 012	17 442

Rezerves pozīcija SVF ir Latvijas kvotas SVF un SVF turējumu eiro starpība, neietverot konta Nr. 2 atlikumu. 2022. gadā, ņemot vērā Latvijas ekonomisko attīstību un ievērojot dalības SVF politikas un procedūras, Latvija iekļauta SVF finanšu darījumu plānā. Plānā iekļautās valstis piedalās SVF aizdevumu operāciju finansēšanā, nepārsniedzot valsts kvotas apmēru, par to saņemot procentu maksājumus. 2023. gada beigās finanšu darījumu plāna finansējums bija 22 milj. SDR (2022. gada beigās – 17 milj. SDR).

7.2. Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Vērtspapīri	3 425 188	3 182 643
Pieprasījuma noguldījumi	89 499	44 939
Līgumi par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu	–	10 407
Ārvalstu valūta kasē	–	94
Kopā	3 514 687	3 238 083

8. PRASĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET EIROZONAS VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Vērtspapīri	595 515	521 132
Pieprasījuma noguldījumi	287	907
Kopā	595 802	522 039

9. PRASĪBAS EIRO PRET ĀRPUS EIROZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Vērtspapīri	160 464	148 569
Pieprasījuma noguldījumi	8 012	7 814
Kopā	168 476	156 383

10. EIROZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU REZULTĀTĀ IZSNIEGTIE AIZDEVUMI EIRO

Eirosistēmas aizdevumu monetārās politikas operāciju ietvaros kopapjoms 2023. gada beigās sasniedza 410 290 milj. eiro (2022. gada beigās – 1 324 347 milj. eiro), t. sk. Latvijas Bankas izsniegto aizdevumu atlikums bija 92.9 milj. eiro (2022. gada beigās – 522.9 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie ienākumi un riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Zaudējumi no Eurosistēmas aizdevumiem monetārās politikas operāciju ietvaros var rasties tikai tad, ja darījuma partneris neizpilda saistības un darījuma partnera sniegtā nodrošinājuma atsavināšanas rezultātā atgūtie līdzekļi nav pietiekami (sk. arī 25.1.2. skaidrojumu).

10.1. Galvenās refinansēšanas operācijas

Galvenās refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas likviditāti palielinošo reverso darījumu veidā. Šādas operācijas veic katru nedēļu standartizolēs, un to termiņš ir viena nedēļa. Šīm operācijām ir svarīga nozīme, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un paustu monetārās politikas nostāju. Latvijas Banka 2023. gada un 2022. gada beigās nebija izsniegusi aizdevumus galveno refinansēšanas operāciju ietvaros.

10.2. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas reverso darījumu veidā ar mērķi nodrošināt kredītiestādēm ilgāka termiņa papildu finansējumu. Šādas operācijas veic katru mēnesi standartizolēs, un to termiņš ir trīs mēneši. Papildus tām saskaņā ar ECB Padomes lēmumu 2014. gadā tika uzsāktas ITRMO. Tās ir likviditāti nodrošinošās reversās operācijas, kas ar izdevīgiem nosacījumiem nodrošina kredītiestādēm ilgāka termiņa likviditāti, stimulējot tās kreditēt reālo tautsaimniecību un mazināt kredītu nosacījumu stingrību aizdevumiem privātpersonām. 2016. gadā ECB Padome nolēma uzsākt jaunu četru ITRMO kopumu (ITRMO II) ar termiņu četri gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu pēc diviem gadiem. 2021. gadā šīs operācijas beidzās. Papildus minētajam 2019. gadā ECB Padome nolēma uzsākt jaunu septiņu ITRMO kopumu (ITRMO III) ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu pēc diviem gadiem un kopš 2021. gada septembra – pēc gada. 2020. gadā ECB Padome nolēma 2021. gadā rīkot papildu trīs ITRMO III ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu. Sākotnēji ITRMO III operācijās zemākā piemērotā procentu likme varēja būt noguldījumu iespējas vidējās procentu likmes apmērā, bet, reaģējot uz Covid-19 pandēmijas ietekmi, 2020. gadā ECB Padome nolēma samazināt šo likmi, nosakot, ka laikā no 2020. gada 24. jūnija līdz 2022. gada 23. jūnijam tā var būt par 50 bāzes punktiem zemāka nekā noguldījumu iespējas vidējā procentu likme, bet ne zemāka kā –1 %. Papildus tam 2022. gada 27. oktobrī ECB Padome nolēma, ka no 2022. gada 23. novembra līdz termiņa beigām vai pirmstermiņa atmaksas datumam ITRMO III operāciju procentu likme tiks indeksēta atbilstoši vidējām šajā periodā piemērojamām galvenajām ECB procentu likmēm. Tajā pašā dienā ECB Padome nolēma ieviest papildu trīs brīvprātīgus pirmstermiņa atmaksas datumus, lai ITRMO III dalībniekiem sniegtu papildu iespējas daļēji vai pilnībā atmaksāt savus ITRMO III aizņēmumus pirms to termiņa. 2021. gadā ECB Padome uzsāka jaunu četru ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju kopumu (trīs no tām izbeigtas 2022. gadā un vienas beigu termiņš bija 2023. gada janvāris) – pandēmijas ārkārtas ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas (PĀITRO), lai nodrošinātu turpmāku likviditāti, beidzoties ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām, kas bija uzsāktas pēc 2020. gada marta. 2023. gadā Latvijas Banka saņēma kredītiestādēm izsniegto aizdevumu atmaksu 430 000 tūkst. eiro apmērā. Latvijas Bankas veikto ITRMO atlikums 2023. gada beigās bija 92 900 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 522 900 tūkst. eiro).

11. PĀRĒJĀS PRASĪBAS EIRO PRET EIROZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM

Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm galvenokārt ietver Latvijas Bankas eirozonas valstu kredītiestādēs eiro veiktos pieprasījuma noguldījumus (2023. gada beigās – 133 tūkst. eiro; 2022. gada beigās – 6304 tūkst. eiro).

12. EIROZONAS VALSTU REZIDENTU VĒRTSPAPĪRI EIRO

Eirosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru kopapjoms 2023. gada beigās bija 4 694 345 milj. eiro (2022. gada beigās – 4 937 179 milj. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija 12 587 milj. eiro (2022. gada beigās – 13 135 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, kā arī zaudējumi, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas un citu eirozonas NCB veiktajām valdības vērtspapīru iegādēm. No Eurosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru kopapjoma 2023. gada beigās VSAIP ietvaros eirozonas NCB iegādāto valdības vērtspapīru apjoms bija 1923 mljrd. eiro (2022. gada beigās – 2067 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija Latvijas valdības vērtspapīri 2635 milj. eiro apmērā (2022. gada beigās – 2758 milj. eiro). 2023. gada beigās PĀAIP ietvaros eirozonas NCB iegādāto valdības vērtspapīru apmērs bija 1297 mljrd. eiro (2022. gada beigās – 1318 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā esošo Latvijas valdības vērtspapīru apmērs bija 1414 milj. eiro (2022. gada beigās – 1450 milj. eiro).

Līdz 2023. gada februāra beigām Eirosistēmā turpinājās aktīvu iegādes programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummu reinvestēšana. Pēc tam aktīvu iegādes programmas portfelis pakāpeniski samazinājās, vairs atkārtoti neieguldot visu vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumus, līdz 2023. gada jūnija beigām samazinājumam veidojot vidēji 15 mljrd. eiro mēnesī. Sākot ar 2023. gada jūliju, ECB Padome nolēma pārtraukt reinvestēšanu aktīvu iegādes programmas ietvaros. Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un ar to saistītajiem iespējamajiem riskiem monetārās politikas transmisijas mehānismam un eirozonas tautsaimniecības perspektīvai, 2020. gada martā ECB Padome uzsāka jaunu aktīvu iegādes programmu – PĀAIP –, kuras neto aktīvu iegādes turpinājās līdz 2022. gada marta beigām. ECB Padome paredz šīs programmas ietvaros iegādāto vērtspapīru reinvestēšanu līdz 2024. gada vidum.

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	12 586 724	13 134 812
Latvijas valdības vērtspapīri	4 048 732	4 207 501
VSAIP valdības vērtspapīri	2 634 861	2 757 748
PĀAIP valdības vērtspapīri	1 413 871	1 449 753
Starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	8 537 992	8 927 311
VSAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	6 523 191	7 034 553
PĀAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	2 014 801	1 892 758
Pārējie vērtspapīri	963 933	946 794
Līdz termiņa beigām neturētie vērtspapīri	795 539	778 474
Līdz termiņa beigām turētie parāda vērtspapīri	168 394	168 320
Kopā	13 550 657	14 081 606

13. EIROSISTĒMAS IEKŠĒJĀS PRASĪBAS/SAISTĪBAS (–)

		(tūkst. eiro)	
	Skaid- rojums	2023	2022
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	13.1.	118 849	118 849
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	13.2.	157 202	157 202
Prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā	13.4.	5 929 327	5 650 608
Citas prasības Eirosistēmā	13.5.	207 065	300
Eirosistēmas iekšējās prasības kopā		6 412 443	5 926 959
Saistības par TARGET sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)	13.3.	–7 569 389	–10 370 127
Pārējās saistības Eirosistēmā	13.5.	–	–6 237
Eirosistēmas iekšējās saistības kopā		–7 569 389	–10 376 364
Eirosistēmas tīrās iekšējās saistības kopā		–1 156 946	–4 449 405

13.1. Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga aprēķināta atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem, pamatojoties uz Latvijas iedzīvotāju skaita un iekšzemes kopprodukta īpatsvaru ES. NCB kapitāla atslēgas korigē reizi piecos gados vai agrāk, ja mainās to ES NCB skaits, kuras veic ieguldījumus ECB kapitālā. Pēdējo reizi ECB kapitāla atslēgas korekcijas veiktas 2023. gadā, ņemot vērā aktuālo informāciju par NCB valstu iedzīvotāju skaitu un iekšzemes kopprodukta īpatsvaru ES. Korigētās ECB kapitāla atslēgas stāsies spēkā 2024. gada 1. janvārī, Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēgai nemainoties. Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga ir 0.3169 %, kas atbilst 34 304 tūkst. eiro.

ECBS un ECB Statūti nosaka, ka eirozonas NCB pilnā apjomā apmaksā tās parakstīto daļu ECB kapitālā, kā arī iemaksā ECB rezerves kapitālā, uzkrājumos, kas pielīdzināmi rezervēm, un finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā, šos maksājumus veicot proporcionāli savai daļai ECB kapitālā.

2023. gada beigās Latvijas Bankas līdzdalību ECB kapitālā veidoja apmaksātā daļa ECB kapitālā 34 304 tūkst. eiro, iemaksas finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā 42 752 tūkst. eiro un ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošo eiro denominēto prasību pret ECB vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro (sk. arī 13.2. skaidrojumu).

ECB kopējā parakstītā kapitāla apjoms 2023. gadā nemainījās. *Hrvatska narodna banka* pievienošanās Eirosistēmai 2023. gada 1. janvārī nemainīja ECB kopējā parakstītā kapitāla apjomu, bet radīja ECB kopējā apmaksātā kapitāla pieaugumu 68 714 tūkst. eiro apmērā.

ECB kapitāla daļas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū, un Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apmēru iespējams palielināt vai samazināt vienīgi šajā skaidrojumā minētajos gadījumos.

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Eiropas Centrālās bankas kopējais parakstītā kapitāla apmērs	10 825 007	10 825 007
Latvijas Bankas parakstītā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	34 304
Latvijas Bankas apmaksātā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	34 304
Latvijas Bankas procentuālā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā (kapitāla atslēga; %)	0.3169	0.3169

13.2. Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem eirozonas NCB nodod ECB pārvaldīšanā noteiktu ārējo rezervju apjomu. Nododamo ārējo rezervju apjomu nosaka atbilstoši katras eirozonas NCB ECB kapitāla atslēgai. Par ECB nodotajām ārējām rezervēm Latvijas Banka saņēma eiro denominētu prasību pret ECB proporcionāli pārējo eirozonas NCB attiecīgo prasību vērtībai. 2023. gada un 2022. gada beigās šī prasība bija 157 202 tūkst. eiro. ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošās eiro denominētās prasības vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro apmērā uzrādīta kā līdzdalība ECB kapitālā (sk. arī 13.1. skaidrojumu). Prasībām par ECB nodotajām ārējām rezervēm piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (sk. arī 33. skaidrojumu).

13.3. Prasības/saistības par TARGET sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)

TARGET sistēma ir reālā laika bruto norēķinu sistēma liela apjoma maksājumiem eiro. Prasības un saistības par TARGET sistēmas norēķiniem veidojas pārrobežu maksājumu rezultātā, par kuriem norēķini tiek veikti ar NCB naudas līdzekļiem. Minēto norēķinu rezultātā veidojas divpusējas prasības un saistības NCB TARGET sistēmas kontos. Katru dienu tiek aprēķinātas šo divpusējo prasību un saistību atlikumu neto pozīcijas, kas tiek attiecinātas uz ECB, katrai NCB veidojoties vienai neto pozīcijai attiecībā pret ECB. Tā tiek uzrādīta NCB bilancē kā tīrās prasības vai tīrās saistības par TARGET sistēmas norēķiniem.

2023. gadā kredītiestāžu un Latvijas Bankas veikto pārrobežu maksājumu rezultātā samazinājās saistības par TARGET sistēmas norēķiniem un NCB korespondentkontiem (neto).

Minētajām prasībām vai saistībām piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

13.4. Prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē eirozonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Ņemot vērā to, ka Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms (sk. 15. skaidrojumu), banknošu apgrozībā korekcijas rezultātā rodas attiecīgas prasības pret ECB par banknošu pārdali Eirosistēmā, kas uzrādītas bilances postenī "Pārējās prasības Eirosistēmā".

13.5. Citas prasības/saistības Eirosistēmā

Citas prasības/saistības Eirosistēmā ietver prasības par ECB starpperioda peļņas sadali, citas prasības un saistības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu un Latvijas Bankas korespondentkontu.

Latvijas Bankas iemaksātie un saņemtie monetārie ienākumi 2023. gadā bija pozitīvi, un tas radīja prasības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu, kas 2023. gada beigās bija 206 554 tūkst. eiro (2022. gada beigās saistības – 6 237 tūkst. eiro; sk. arī 38. skaidrojumu).

Prasības par ECB starpperioda peļņas sadali tiek noteiktas atbilstoši Latvijas Bankas procentuālajai daļai ECB kapitālā (2023. gada un 2022. gada beigās – 0 eiro; sk. arī 37. skaidrojumu).

14. PĀRĒJIE AKTĪVI

(tūkst. eiro)			
	Skaid- rojums	2023	2022
Uzkrātie procenti par monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem		84 662	77 678
Uzkrātie procenti par prasībām pret ECB		72 419	26 528
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	24.	41 242	189 050
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	14.2.	37 863	37 119
Pamatlīdzekļi	14.1.	26 910	28 852
Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem		20 539	17 234
Prasības par uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem		3 206	—
Nemateriālie aktīvi	14.1.	3 179	2 941
Uzkrātie procenti par ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām		2 521	—
Nākamo periodu izdevumi		2 296	1 610
Citi pārējie aktīvi		668	626
Kopā		295 505	381 638

14.1. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

(tūkst. eiro)

	Ēkas, teritorijas labiekār- tošana un zeme	Telpu iekārtas un inven- tārs	Dator- tehnika, telekomu- nikāciju aparātūra	Naudas apstrādes, pārbaudes un gla- bāšanas iekārtas	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā pamat- līdzekļi	Nema- teriālie aktīvi
2021. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	58 817	6 055	4 980	5 293	8 137	83 282	9 135
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-34 449	-4 510	-4 233	-2 813	-6 452	-52 457	-7 096
Atlikusī vērtība	24 368	1 545	747	2 480	1 685	30 825	2 039
2022. gadā							
Pieaugums	411	31	406	113	229	1 190	1 383
Pārklasifikācija	-	-	9	-	-9	-	-
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	-	-27	-468	-1	-702	-1 198	-208
Izmaksu tīrās pārmaiņas	411	4	-53	112	-482	-8	1 175
Nolietojums/amortizācija	-1 884	-223	-378	-281	-397	-3 163	-478
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	-	27	468	1	702	1 198	205
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 884	-196	90	-280	305	-1 965	-273
2022. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	59 228	6 059	4 927	5 405	7 655	83 274	10 310
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-36 333	-4 706	-4 143	-3 093	-6 147	-54 422	-7 369
Atlikusī vērtība	22 895	1 353	784	2 312	1 508	28 852	2 941
2023. gadā							
Pieaugums	701	6	393	123	60	1 283	658
No FKTK pārņemto aktīvu sākotnējā vērtība	-	252	563	-	6	821	1 012
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	-16	-110	-248	-32	-859	-1 265	-
Izmaksu tīrās pārmaiņas	685	148	708	91	-793	839	1 670
Nolietojums/amortizācija	-1 777	-217	-499	-271	-307	-3 071	-589
No FKTK pārņemto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	-	-176	-379	-	-3	-558	-843
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	16	105	248	32	447	848	-
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 761	-288	-630	-239	137	-2 781	-1 432
2023. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	59 913	6 207	5 635	5 496	6 862	84 113	11 980
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-38 094	-4 994	-4 773	-3 332	-6 010	-57 203	-8 801
Atlikusī vērtība	21 819	1 213	862	2 164	852	26 910	3 179

Latvijas Bankas līgumsaistības par pamatlīdzekļu iegādi 2023. gada beigās bija 40 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 480 tūkst. eiro).

14.2. Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā

2023. gada un 2022. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1070 SNB akciju, kas atbilda 0.19 % no kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitāla.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju kopējā nominālvērtība ir 5350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), un tā apmaksāta 1338 tūkst. SDR jeb 25 % apmērā (sk. arī 45. skaidrojumu). Latvijas Bankas bilancē 2023. gada un 2022. gada beigās SNB akcijas uzrādītas patiesajā vērtībā. SNB akcijas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū. Latvijas Bankas vērtējumā piemērotākā SNB akciju patiesās vērtības noteikšanas metode ir 70 % no SNB tīrajiem aktīviem, pamatojoties uz aktuālākajiem publicētajiem SNB finanšu pārskatiem. Saskaņā ar SNB Statūtiem tās akcionāri ir vienīgi centrālās bankas. Aplēstā Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju patiesā vērtība 2023. gada beigās bija 37 863 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 37 119 tūkst. eiro).

15. BANKNOTES APGROZĪBĀ

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Eiro banknotes	5 571 492	5 635 738
Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija	–357 835	–14 870
Banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija	5 929 327	5 650 608
Kopā	5 571 492	5 635 738

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē visas eirozonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Attiecīgā ECB daļa ir 8 % no kopējā Eirosistēmas emitēto banknošu apjoma, eirozonas NCB – pārējie 92 %, kas sadalīti atbilstoši katras šīs NCB daļai ECB kapitālā un uzrādīti bilances posteņi "Banknotes apgrozībā". Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms, tāpēc bilances posteņi "Eirosistēmas iekšējās prasības" uzrādītas prasības pret ECB par banknošu pārdaļu Eirosistēmā.

Latvijas Bankas emitētās eiro monētas uzrādītas bilances posteņi "Pārējās saistības" (sk. arī 22. skaidrojumu).

2023. gadā eiro banknošu pārrobežu plūsma pieauga, palielinot Latvijas Bankā iemaksāto eiro banknošu apjoma pārsniegumu pār izmaksāto eiro banknošu apjomu, tādējādi negatīvā Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija sasniedza 357 835 tūkst. eiro, un tā rezultātā palielinājās Latvijas Bankas bilancē uzrādītā banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija. 2023. gada beigās Eirosistēmā kopumā eiro banknošu apjoms apgrozībā nedaudz samazinājās līdz 1567 mljrd. eiro (2022. gada beigās – 1572 mljrd. eiro).

16. SAISTĪBAS EIRO PRET EIROZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU REZULTĀTĀ

16.1. Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)

Pieprasījuma noguldījumu konti ietver to kredītiestāžu līdzekļu atlikumus, kurām ir pienākums glabāt obligātās rezerves. Šo kontu atlikumam rezervju prasību ietvaros līdz 2022. gada 20. decembrim tika piemērota pēdējā pieejamā Eirosistēmas galveno refinansēšanas operāciju izsolēs izmantotā procentu likme. No 2022. gada 21. decembra līdz 2023. gada 19. septembrim tika piemērota ECB noguldījumu iespējas procentu likme. Savukārt 2023. gada 27. jūlijā ECB Padome nolēma, ka ar 2023. gada 20. septembri obligāto rezervju atlikumiem piemēro 0 % likmi.

Latvijas Bankā 2023. gada beigās pieprasījuma noguldījumu kontu atlikums bija 205 834 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 343 816 tūkst. eiro). Vidējās obligātās rezerves izpildes periodā 2023. gada beigās bija 205 944 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 200 197 tūkst. eiro).

16.2. Noguldījumu iespēja

Noguldījumu iespēja ir Eirosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru kredītiestādes izmanto, lai veiktu noguldījumus uz nakti par iepriekš noteiktu procentu likmi. 2023. gada beigās noguldījumu iespējas kontu atlikums bija 6 867 713 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 4 873 349 tūkst. eiro).

17. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS EIRO PRET EIROZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	232 672	210 805
Saistības par zibmaksājumu servisa nodrošināšanu	73 795	51 401
Saistības par biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu nodrošinājumu	8 253	58 067
Kopā	314 720	320 273

18. SAISTĪBAS EIRO PRET CITIEM EIROZONAS VALSTU REZIDENTIEM

Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem ietver Latvijas valdības un citu finanšu institūciju pieprasījuma noguldījumus. Valdības noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtās Valsts kases pieprasījuma noguldījumus.

19. SAISTĪBAS EIRO PRET ĀRPUS EIROZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

Saistības eiro pret citām finanšu institūcijām galvenokārt ietver Eiropas Komisijas līdzekļus un līgumu par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu ietvaros piesaistītos līdzekļus.

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Eiropas Komisija	102 303	112 249
Citas finanšu institūcijas	80 367	57 990
Starptautiskais Valūtas fonds	1 405	1 449
Kopā	184 075	171 688

20. SAISTĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET EIROZONAS VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	685 785	155 006
Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi	539 561	551 032
Saistības par zelta mijmaiņas līgumiem	37 412	–
Kopā	1 262 758	706 038

21. SAISTĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET ĀRPUS EIROZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	295 782	–
Saistības par zelta mijmaiņas līgumiem	146 661	–
Saistības par atvasināto finanšu instrumentu nodrošinājumu	15 275	34 512
Saistības par pieņemtajiem pieprasījuma noguldījumiem	–	189
Kopā	457 718	34 701

22. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS

		(tūkst. eiro)	
	Skaid- rojums	2023	2022
Eiro monētas apgrozībā	22.1.	94 242	90 555
Uzkrātie izdevumi un tamlīdzīgas saistības		57 246	41 694
Lata banknotes apgrozībā	22.1.	10 684	14 746
Lata monētas apgrozībā	22.1.	1 437	1 920
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	24.	8 302	18 419
Uzkrājumi uzraudzības funkciju izdevumiem		5 359	–
Nodokļu saistības		1 091	129
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	166	15 051
Citas pārējās saistības		3 690	2 226
Kopā		182 217	184 740

22.1. Banknotes un monētas apgrozībā

Eiro monētas apgrozībā ietver Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās eiro monētas, izņemot kolekcijas monētas. Saistību par lata banknotēm un monētām apgrozībā apjoms noteikts, ievērojot šo lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas 2014. gadā (sk. arī 2.2. skaidrojumu).

Papildus bilancē uzrādītajām Latvijas Bankas emitētajām lata un eiro apgrozības monētām 2023. gada beigās apgrozībā bija arī eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas (kopējā nominālvērtība – 7282 tūkst. eiro; 2022. gada beigās – 7187 tūkst. eiro). Šīs apgrozībā esošās monētas nav ietvertas bilances postenī "Pārējās saistības" (sk. arī 45. skaidrojumu).

Bilancē kā saistības 2023. gada beigās nav uzrādītas emitētās lata naudas zīmes 105 753 tūkst. eiro apmērā (lata banknotes 44 945 tūkst. eiro apmērā un lata monētas 60 808 tūkst. eiro apmērā; 2022. gada beigās – 102 080 tūkst. eiro, t. sk. lata banknotes 41 675 tūkst. eiro apmērā un lata monētas 60 405 tūkst. eiro apmērā), kuru apmaiņas iespējamība ir zema (sk. arī 45. skaidrojumu). Lata naudas zīmju apmaiņas iespējamība tiek novērtēta katru gadu, pamatojoties uz faktiskajiem šo naudas zīmju apmaiņas datiem.

23. KAPITĀLS UN REZERVES

(tūkst. eiro)

	Pamat- kapitāls	Rezerves kapitāls	Pārvēr- tēšanas konts	Pārskata gada peļņa/zau- dējumi(-)	Kapitāls un rezerves
2021. gada 31. decembrī	100 000	256 873	530 874	20 908	908 655
2022. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	-307 137	x	-307 137
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-14 635	-14 635
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	6 273	x	-6 273	-
Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)	x	x	x	-	-
2022. gada 31. decembrī	100 000	263 146	223 737	-	586 883
2023. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	196 995	x	196 995
Pārskata gada peļņa/zaudējumi(-)	x	x	x	-53 760	-53 760
2023. gada 31. decembrī	100 000	263 146	420 732	-53 760	730 118

Latvijas Bankas kapitālu un rezerves veido pamatkapitāls, rezerves kapitāls, pārvērtēšanas konts, kā arī nesadalītā pārskata gada peļņa/zaudējumi.

Tiesību akti nenosaka kapitāla pietiekamības prasības Latvijas Bankai, tomēr tās kapitāla apjomam jābūt atbilstošam, lai veicinātu uzticēšanos īstenojamajai monetārajai politikai un nodrošinātu Latvijas Bankas darbību un finansiālo neatkarību, īstenojot ECBS un ECB Statūtos un Latvijas Bankas likumā noteiktos uzdevumus. Monetārās politikas īstenošana, kā arī pakļautība finanšu un darbības riskiem var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas ienākumus vai radīt zaudējumus, kas sedzami no Latvijas Bankas kapitāla un rezervēm.

Latvijas Bankas pamatkapitālu vēsturiski izveidojuši valsts piešķirtie līdzekļi, pārvedumi no rezerves kapitāla un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi.

Latvijas Bankas likums nosaka, ka Latvijas Banka valsts pamatbudžetā ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, reizinot pārskata gadā gūto peļņu, kas atlikusi pēc iepriekšējos gados uzkrāto zaudējumu (ja tādi ir bijuši) segšanas, ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā noteikto uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 50 % apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas, kas atlikusi pēc iepriekšējos gados uzkrāto zaudējumu (ja tādi ir bijuši) segšanas. Latvijas Bankas padomei, apstiprinot gada pārskatu, ir tiesības pieņemt lēmumu par maksājuma procentu apmēra samazināšanu par valsts kapitāla izmantošanu, ja tas nepieciešams Latvijas Bankas rezerves kapitāla palielināšanai saistībā ar finanšu riskiem, kuriem Latvijas Banka pakļauta tās uzdevumu izpildē. 2023. gada un 2022. gada beigās spēkā esošā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme bija 20 %. 2023. gadā Latvijas Bankas darbības finanšu rezultāts bija negatīvs, uzrādot zaudējumus 53 760 tūkst. eiro apmērā, tāpēc 2024. gadā Latvijas Banka valsts pamatbudžetā ieskaitījumus neveiks (arī 2023. gadā Latvijas Banka šādu ieskaitījumu neveica, jo 2022. gadu noslēdza ar neitrālu darbības finanšu rezultātu 0 eiro apmērā). 2022. gadā Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaitīja 14 636 tūkst. eiro no 2021. gada peļņas.

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas saskaņā ar Latvijas Bankas likumu Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai. Tā zaudējumu daļa, kuras segšanai rezerves kapitāla nepietiek, sedzama no Latvijas Bankas nākamo periodu peļņas. Tādējādi saskaņā ar Latvijas Bankas likumu 2023. gada zaudējumi tiks segti no rezerves kapitāla, kurā no Latvijas Bankas iepriekšējo gadu peļņas uzkrāti 263 146 tūkst. eiro.

Pārvērtēšanas konts ietver finanšu instrumentu un zelta pozitīvo pārvērtēšanas rezultātu. Grāmatvedības politika, kas saskaņota ar ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteiktajiem grāmatvedības pamatprincipiem un aprakstīta 2. skaidrojumā, nosaka, ka tikai realizētie guvumi tiek atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet nerealizētie guvumi – bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve, jo tas veicina kapitāla saglabāšanu nelabvēlīgu finanšu instrumentu un zelta cenu pārmaiņu apstākļos.

Pārvērtēšanas konta pārmaiņas 2023. un 2022. gadā bija šādas.

				(tūkst. eiro)	
	2023	Atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvēr- tēšana	Realī- zēšana	2022
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	35 354	–	744	–	34 610
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	203 540	12 097	14 465	–474	177 452
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	181 838	22 902	148 964	–1 703	11 675
Kopā	420 732	34 999	164 173	–2 177	223 737
	2022	Atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvēr- tēšana	Realī- zēšana	2021
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	34 610	–	–190	–	34 800
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	177 452	5 184	7 962	–175	164 481
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	11 675	336 531	–458 045	–198 404	331 593
Kopā	223 737	341 715	–450 273	–198 579	530 874

Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve izveidota, lai uzskaitītu SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu. SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu neatzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā.

24. ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI UN VALŪTAS MAIŅAS TAGADNES LĪGUMI

Lai pārvaldītu ar ieguldījumiem saistīto procentu likmju risku un valūtas risku, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, valūtas, zelta un procentu likmju mijmaiņas līgumiem, vērtspapīru nākotnes darījumus un darījumus ar biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem. Šo darījumu līgumvērtība vai nosacītā vērtība un uzskaites vērtība 2023. gada un 2022. gada beigās bija šāda.

(tūkst. eiro)

	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Uzskaites vērtība			
			Aktīvi		Saistības	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	2 866 469	3 662 071	35 141	186 562	3 494	15 052
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	518 097	345 480	161	184	56	–
Vērtspapīru nākotnes darījumi	1 161 323	1 817 672	5 940	2 304	4 752	3 367
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	60 814	52 685	–	–	–	–
Kopā	x	x	41 242	189 050	8 302	18 419
Atvasinātie biržā netirgotie zelta mijmaiņas līgumi	184 072	–	186 783	–	184 815	–
Atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	2 161 597	1 655 421	x	x	x	x

Atvasināto biržā netirgoto līgumu un valūtas maiņas tagadnes līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances postenī "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības" (sk. arī 14. un 22. skaidrojumu). Tā kā par atvasināto biržā tirgoto līgumu patiesās vērtības ikdienas pārmaiņām tiek veikts norēķins, tās uzrādītas kā pieprasījuma noguldījumi attiecīgajā bilances aktīvu postenī.

Lai ierobežotu zelta uzturēšanas izmaksas un paaugstinātu finanšu ieguldījumu ienesīgumu, Latvijas Banka izmanto zelta mijmaiņas līgumus (sk. arī 6., 20. un 21. skaidrojumu).

NOZĪMĪGĀKIE RISKI UN TO PĀRVALDĪŠANAS PRINCIPI

25. RISKU PĀRVALDĪŠANA

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir finanšu riski un darbības riski. Latvijas Banka risku pārvaldīšanu 2023. gadā organizēja un veica saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas politika".

Risku pārvaldīšanu Latvijas Bankā veic sistemātiska procesa ietvaros, identificējot, analizējot un novērtējot riskus, plānojot un īstenojot risku ierobežošanas pasākumus, pārtraugot un regulāri pārskatot riskus ar mērķi laikus apzināt, attiecīgi novērtēt un efektīvi pārvaldīt riskus, kuri var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātus, kā arī Latvijas Bankas spēju kvalitatīvi un efektīvi veikt normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, tostarp piedalīties ECBS funkciju izpildes nodrošināšanā.

Risku pārvaldīšanas procesu organizē saskaņā ar starptautiskiem labās prakses principiem risku pārvaldīšanas jomā, ņemot vērā Latvijas Bankas mērķus un uzdevumus un ārējās vides norises, kā arī ievērojot ECB noteiktās prasības.

25.1. Finanšu riski

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenās, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks. Finanšu riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas finanšu stāvokli un uz darbības finanšu rezultātiem finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu vai darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Pārvaldot finanšu riskus, ievēro pieļaujamos finanšu risku veidus un to parametrus, kuru ietvaros ilgtermiņā nodrošina ieguldījumu vērtības saglabāšanu, nepieciešamās likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu, kā arī ilgtspējības principu ievērošanu.

Latvijas Banka ar tās ieguldījumiem saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību, kurā noteiktās ieguldījumu politikas galvenie principi izklāstīti 4. skaidrojumā. Ieguldījumi tiek pārvaldīti, tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Finanšu instrumentu ieguldījumu portfeļiem noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu. Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu atbilstību noteiktajām prasībām un, ja rodas novirzes no Latvijas Bankas padomes kārtībā noteiktā, informē par to Latvijas Bankas padomi saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību.

Ieguldījumu, tostarp ar tiem saistīto finanšu risku, pārvaldīšanai izveidotā Latvijas Bankas investīciju komiteja izstrādā ieguldījumu pārvaldīšanas stratēģiju, apstiprina ieguldījumu veikšanas taktiku un nosaka detalizētākus finanšu risku limitus, kā arī pārtrauga ārējo pārvaldītāju darbību. Latvijas Bankas investīciju komiteja reizi ceturksnī pārskata ieguldījumu stratēģiju, bet reizi nedēļā saņem un izvērtē finanšu ieguldījumu portfeļu vadītāju ziņojumus par notikumiem finanšu tirgos un viņu sagatavotās finanšu tirgus attīstības prognozes, finanšu risku vadītāju ziņojumus, kā arī apstiprina ieguldījumu pārvaldīšanas taktiku nākamajai nedēļai. Tirgus operāciju pārvalde regulāri informē Latvijas Bankas padomi par ieguldījumu pārvaldīšanas rezultātiem.

VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Banka veic aktīvu iegādes saskaņā ar ECB Padomes lēmumiem. Latvijas Banka šīs iegādes veic un finanšu riskus pārvalda atbilstoši ECB Padomes pamatnostādņēm un Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai. Finanšu riski, kas rodas monetārās politikas īstenošanas rezultātā, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

25.1.1. Tirgus risks

Tirgus risks raksturo iespēju ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Procentu likmju risku Latvijas Bankai rada ieguldījumi procentu likmju maiņai pakļautajos parādā vērtspapīros un atvasinātajos procentu likmju finanšu instrumentos, kas iegādāti ieguldījumu pārvaldīšanas ietvaros. Latvijas Banka pārvalda procentu likmju risku, izmantojot katram ieguldījumu portfelim atsevišķi noteikto efektīvā procentu riska indeksu (*effective duration*) un pieļaujamo noviržu limitus. Monetārās politikas īstenošanas rezultātā procentu likmju risks rodas ar monetārās politikas operācijām saistīto aktīvu un saistību, kas pakļauti procentu likmju pārmaiņām, nesabalansētības dēļ. Minētais risks ir saistīts ar monetārās politikas lēmumiem, kas izriet no Eirosistēmas pamatuzdevumu īstenošanas, tāpēc Latvijas Banka nevar ierobežot šo risku.

Latvijas Bankas pakļautību valūtas riskam nosaka tās ieguldījumu struktūra. Latvijas Banka pārvalda valūtas risku, nosakot, ka neitrālais portfelis ir izteikts eiro, novēršot valūtas risku (izņemot piesaistīto ieguldījumu portfeli, kura valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai, globālo fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, kura valūtas struktūru veido neitrālā portfeļa struktūra, kā arī zelta portfeli un akciju portfeļus, kuros ieguldījumi tiek veikti attiecīgajā akciju indeksā ietilpstošo akciju denominācijas valūtās) un izmantojot sekošanas novirzes (*tracking error*) limitus attiecībā pret atbilstošo neitrālo portfeli. Sekošanas novirzi aprēķina kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmo gada ienesīgumu starpības standartnovirzi. 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, globālajā fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un attīstīto tirgu akciju portfeli iekļauto ieguldījumu (sk. 4. skaidrojumu) kopējais tirgus risks tiek ierobežots, nosakot maksimāli pieļaujamo sekošanas novirzi. Sekošanas novirze 2023. un 2022. gadā atspoguļota 28. skaidrojumā.

Novirzes no neitrālā portfeļa valūtas struktūras rada atklāto valūtas pozīciju. Lai panāktu atklāto valūtas pozīciju atbilstību limitiem, Latvijas Banka ierobežo valūtas risku, izmantojot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus.

Akciju portfeli ir pakļauti tirgus cenu riskam (riskam, ka cenu pārmaiņu gadījumā ieguldījuma vērtība var samazināties). Tā kā akciju portfeļiem ir augsta diversifikācijas pakāpe, tie galvenokārt pakļauti sistēmiskam akciju cenu svārstību riskam.

Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu portfeļu efektīvā procentu likmju riska indeksa, sekošanas novirzes un atklāto valūtas pozīciju atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai un attiecīgajiem Latvijas Bankas investīciju komitejas lēmumiem.

Latvijas Bankas pakļautība tirgus riskam (stāvoklis 2023. gada un 2022. gada beigās) atspoguļota 26.–28. skaidrojumā.

25.1.2. Kredītrisks

Kredītrisks raksturo iespēju ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Latvijas Bankai kredītrisks galvenokārt rodas, veicot ieguldījumus ārvalstu finanšu instrumentos, kā arī monetārās politikas operāciju rezultātā. Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

Latvijas Banka ierobežo ar ieguldījumiem ārvalstu finanšu instrumentos saistīto kredītrisku, nosakot limitus ieguldījumiem ar dažādu kredītkvalitāti. Kredītkvalitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moody's Investors Service*, *Standard & Poor's* un DBRS noteiktajiem kredītreitingiem. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru nākotnes darījumi daļēji nodrošināti ar īstermiņa finanšu instrumentiem. Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz biržā netirgoto atvasināto finanšu instrumentu darījuma partneriem, Latvijas Banka slēdz ar tiem Starptautiskās Mijmaiņas darījumu un atvasināto finanšu instrumentu asociācijas (*International Swaps and Derivatives Association, Inc.*; ISDA) standartizētos līgumus (*ISDA Master Agreement*) un to pielikumus par finanšu nodrošinājumu (*Credit Support Annex*). Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu un vērtspapīru pirkšanas ar atpārdošanu līgumu darījuma partneriem, Latvijas Banka slēdz ar tiem

Vērtspapīru un finanšu tirgu asociācijas (*Securities Industry and Financial Markets Association*; SIFMA) un Starptautiskās Kapitāla tirgus asociācijas (*International Capital Market Association*; ICMA) standartizētos līgumus (*Global Master Repurchase Agreement*), bet ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli ārējie pārvaldītāji slēdz ar darījuma partneriem *Treasury Market Practices Group* (TMPG) standartizētos līgumus (*Master Securities Forward Transaction Agreement*). Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ieguldījumiem saistīto kredītrisku, Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa uzrauga esošā kredītriska atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai.

Kredītiestādēm 2023. un 2022. gadā izsniegtie aizdevumi monetārās politikas operāciju rezultātā bija nodrošināti ar vērtspapīru ķīlu atbilstoši ECB noteiktajām prasībām. Tirgus operāciju pārvalde regulāri kontrolē attiecīgo aizdevumu nodrošinājuma pietiekamību un tā atbilstību ECB noteiktajām prasībām, kā arī uztur Latvijas Republikā emitēto un glabāto monetārās politikas operācijās izmantojamo atbilstošo vērtspapīru sarakstu.

Latvijas Bankas pakļautība kredītriskam (stāvoklis 2023. gada un 2022. gada beigās) atspoguļota 30.–32. skaidrojumā.

25.1.3. Likviditātes risks

Likviditātes risks raksturo nespēju īsā laikā un par konkurējošu tirgus cenu atsavināt ieguldījumus. Līdz ar Latvijas dalību eirozonā ir būtiski mazinājusies likviditātes nepieciešamība, kā arī risks, kas izriet no nespējas laikus izpildīt saistības. Īstenojot ieguldījumu stratēģiju, Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, noteiktu ieguldījumu apjomu izvietojot likvīdos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētos parāda vērtspapīros, īstermiņa noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās un citos finanšu instrumentos. Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2023. gada un 2022. gada beigās atspoguļota 29. skaidrojumā.

Likviditātes risku var ierobežot, diversificējot ieguldījumus. Tāpēc Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, nosakot ierobežojumus maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam.

25.2. Darbības riski

Darbības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt efektīvu procesa vai projekta kvalitatīva rezultāta sasniegšanu noteiktajā laikā, kā arī procesa nepārtrauktu, atbilstošu un drošu izpildi, mazinot tādu iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas spēju veikt tās uzdevumus, kā arī reputāciju vai finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātiem, kuru var radīt Latvijas Bankas procesu neatbilstoša vai kļūdaina izpilde, darbinieka darbība vai bezdarbība vai darbinieka nepieejamība, Latvijas Bankas informācijas sistēmas, informācijas sistēmu infrastruktūras vai pārējās Latvijas Bankas infrastruktūras neatbilstoša darbība vai nepieejamība vai ārējie apstākļi.

Latvijas Banka darbības riskus pārvalda vienotā darbības risku pārvaldīšanas ietvarā, kur būtiskākie no darbības riskiem ir atbilstības riski (tostarp interešu konflikta novēršanas, pretkorupcijas kontroles, fizisko personu datu aizsardzības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un darba vides aizsardzības nodrošināšanas jomā), darbības nepārtrauktības riski, fiziskās drošības riski, informācijas drošības riski un informācijas sistēmu, tostarp kiberdrošības, riski.

Darbības riskus Latvijas Bankā pārvalda procesos un projektos, klasificējot procesus un riskus, novērtējot risku ietekmi uz procesa vai projekta rezultātu un atkarībā no procesu un risku klasifikācijas nosakot un īstenojot piemērotāko rīcību, lai nodrošinātu atbilstošu risku pārvaldīšanu. Darbības risku vadības pārvalde uztur vienotu darbības risku pārvaldīšanas ietvaru, organizē darbības risku pārvaldīšanas procesu un incidentu pārvaldīšanu, kā arī regulāri sniedz informāciju par darbības risku pārvaldīšanu atbilstoši Latvijas Bankas tiesību aktos noteiktajam. Risku pārvaldīšanas process balstās uz labāko praksi risku pārvaldīšanas jomā un koncentrē darbības risku pārvaldīšanai paredzētos resursus, tādējādi veidojot efektīvu šā procesa pārvaldīšanas modeli. Darbības risku pārvaldīšanu koordinē Latvijas Bankas darbības risku komiteja.

Atbilstības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt Latvijas Bankas darbības un tās darbinieku un to rīcības, tiem pildot amata un darba pienākumus, atbilstību tiesību aktu prasībām.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz tādu kritisko procesu izpildi, kuru pārtraukšana var izraisīt negatīvas sekas Latvijas finanšu sistēmai vai negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu, tostarp nodrošinot kritisko procesu nepārtrauktu izpildi vai atjaunošanu pēc iespējas īsākā laikā un pilnā apjomā to izpildes traucējumu vai pārtraukumu gadījumos, kā arī incidentu efektīvu pārvaldīšanu.

Fiziskās drošības riskus, tostarp ar ugunsdrošību un civilo aizsardzību saistītus riskus, pārvalda ar mērķi nodrošināt personu, Latvijas Bankas objektu, vērtību pārvaldījumu un citu pasākumu fizisko drošību, prioritāru uzmanību pievēršot personu dzīvības un veselības aizsardzībai.

Informācijas drošības riskus pārvalda ar mērķi nepieļaut aizsargājamas informācijas nesankcionētu izpaušanu vai izmantošanu, klasificējot informāciju pēc tās konfidencialitātes un atbilstoši to aizsargājot, vienlaikus rūpējoties, lai aizsardzības pasākumi netraucētu Latvijas Bankai laikus sniegt neklasificētu informāciju tās sadarbības partneriem un sabiedrībai.

Informācijas sistēmu riskus, tostarp kiberdrošības risku, pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas informācijas sistēmu un infrastruktūras pieejamību, drošību un integritāti. Latvijas Bankā informācijas sistēmas klasificē, ņemot vērā to nozīmīgumu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanā un tajās

apstrādājamo datu konfidencialitātes, integritātes un pieejamības prasības un nosakot katram klasifikācijas līmenim atbilstošu fizisko un loģisko aizsardzību.

Latvijas Banka veic darbinieku izglītošanu risku pārvaldīšanas jomā, tostarp nolūkā uzturēt atbilstošas darbinieku zināšanas un prasmes, un regulāri rīko mācības un testus.

2023. gadā darbības risku pārvaldīšanas jomā galvenā uzmanība tika pievērsta darbības risku pārvaldīšanas ietvara pārmaiņām, ņemot vērā tendences risku pārvaldīšanas jomā, uzkrāto pieredzi, kā arī ārējās un iekšējās vides pārmaiņas. 2023. gadā darbības riski tika atbilstoši pārvaldīti, un īstenotie risku ierobežošanas pasākumi tos ierobežoja līdz pieļaujamam līmenim.

26. VALŪTU STRUKTŪRA

	(tūkst. eiro)						
	EUR	USD	CAD	GBP	Zelts	Pārējie	Kopā
2023. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	20 719 133	3 420 583	320 350	489 372	399 378	216 004	25 564 820
Kopā pasīvi	24 047 535	999 314	237 149	234 636	–	46 186	25 564 820
Bilances tīrā pozīcija	–3 328 402	2 421 269	83 201	254 736	399 378	169 818	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	2 309 803	–1 941 064	–59 140	–227 547	–	–49 112	32 940
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 018 599	480 205	24 061	27 189	399 378	120 706	32 940
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–4.1	1.9	0.1	0.1	1.6	0.5	0.1
2022. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	21 226 504	3 231 603	287 411	404 647	364 821	235 708	25 750 694
Kopā pasīvi	24 927 618	291 007	383	195 901	–	335 785	25 750 694
Bilances tīrā pozīcija	–3 701 114	2 940 596	287 028	208 746	364 821	–100 077	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	3 190 118	–2 556 638	–263 906	–184 474	–	–14 469	170 631
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–510 996	383 958	23 122	24 272	364 821	–114 546	170 631
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–2.0	1.5	0.1	0.1	1.4	–0.4	0.7

27. PROCENTU LIKMJU MAIŅAS TERMIŅŠ

Tabulā atspoguļota Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu pakļautība procentu likmju pārmaiņām. Tajā iekļautie posteņi uzrādīti to uzskaites vērtībā, izņemot ārpusbilances posteņos iekļautos biržā tirgotos procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumus un vērtspapīru nākotnes darījumus, kas uzrādīti to nosacītajā vērtībā. Tabulā iekļautie un procentu likmju maiņai pakļautie posteņi klasificēti pēc pārskata gada 31. decembrim tuvākā – procentu likmju maiņas vai atlikušā līguma termiņa – datuma.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procen- tiem	Kopā
2023. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	–	–	–	–	–	399 378	399 378
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	626 918	1	815 198	–	2 074 911	532 498	4 049 526
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	288 914	–	181 984	1	109 822	15 081	595 802
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	7 940	–	40 371	–	118 329	1 836	168 476
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	–	92 900	–	–	–	92 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	133	–	–	–	–	–	133
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	60 792	–	337 461	–	13 152 404	–	13 550 657
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 318 491	–	–	–	–	93 952	6 412 443
Pārējie aktīvi	–	–	10 905	–	96 294	188 306	295 505
Kopā aktīvi	7 303 188	1	1 478 819	1	15 551 760	1 231 051	25 564 820
Banknotes apgrozībā	–	–	–	–	–	5 571 492	5 571 492
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	7 073 547	–	–	–	–	–	7 073 547
Pārējās saistības eiro pret eirozonas kredītiestādēm	314 720	–	–	–	–	–	314 720
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 216 025	–	–	–	–	2 761	2 218 786
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	75 019	–	–	–	–	109 056	184 075
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	727 037	–	–	–	–	535 721	1 262 758
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	457 718	–	–	–	–	–	457 718
Eirosistēmas iekšējās saistības	7 569 389	–	–	–	–	–	7 569 389
Pārējās saistības	8 139	–	–	–	–	174 078	182 217
Kapitāls un rezerves	–	–	–	–	–	730 118	730 118
Kopā pasīvi	18 441 594	–	–	–	–	7 123 226	25 564 820
Bilances tīrā pozīcija	–11 138 406	1	1 478 819	1	15 551 760	–5 892 175	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	944 076	299	3 822 360	173 254	1 763 974	–	6 703 963
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	5 727 551	285	59 151	13 927	870 109	–	6 671 023
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–15 921 881	15	5 242 028	159 328	16 445 625	–5 892 175	32 940

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procen- tiem	Kopā
2022. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	–	–	–	–	–	364 821	364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	602 235	45 962	180 991	420 060	2 084 836	453 960	3 788 044
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	907	–	36 764	94 536	100 909	288 923	522 039
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	7 568	–	895	1 319	146 355	246	156 383
Eirozonas valstu kredītiestādēm monētārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	–	522 900	–	–	–	522 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	6 304	–	–	–	–	–	6 304
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	–	–	288 279	373 686	13 419 641	–	14 081 606
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 808 110	–	–	–	–	118 849	5 926 959
Pārējie aktīvi	2	–	1 054	3 333	90 082	287 167	381 638
Kopā aktīvi	6 425 126	45 962	1 030 883	892 934	15 841 823	1 513 966	25 750 694
Banknotes apgrozībā	–	–	–	–	–	5 635 738	5 635 738
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monētārās politikas operāciju rezultātā	4 982 193	–	–	–	–	234 972	5 217 165
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	320 273	–	–	–	–	–	320 273
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 517 104	–	–	–	–	–	2 517 104
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	59 440	–	–	–	–	112 248	171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	155 539	–	–	–	–	550 499	706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	34 701	–	–	–	–	–	34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	10 376 364	–	–	–	–	–	10 376 364
Pārējās saistības	886	–	–	–	–	183 854	184 740
Kapitāls un rezerves	–	–	–	–	–	586 883	586 883
Kopā pasīvi	18 446 500	–	–	–	–	7 304 194	25 750 694
Bilances tīrā pozīcija	–12 021 374	45 962	1 030 883	892 934	15 841 823	–5 790 228	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	765 385	5 752	3 410 527	123 289	2 007 300	–	6 312 253
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	5 387 367	5 738	100 506	127 407	520 604	–	6 141 622
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–16 643 356	45 976	4 340 904	888 816	17 328 519	–5 790 228	170 631

28. SEKOŠANAS NOVIRZE

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos, attīstīto tirgu akciju portfeli un globālajā fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeli iekļauto ieguldījumu pakļautību kopējam tirgus riskam un kredīriskam raksturo sekošanas novirze, ko mēra kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmās gada ienesīgumu starpības standartnovirzi (sk. arī 25.1. skaidrojumu). 2023. gada un 2022. gada beigās faktiskā (*ex post*) sekošanas novirze bija šāda.

	2023	2022
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	34	83
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	80	98
Attīstīto tirgu akciju portfelis	100	26
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	67	108

Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un globālajā fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeli gada laikā bija šādos bāzes punktu intervālos.

	Uzskaites vērtība (gada beigās; tūkst. eiro)	Paredzamā sekošanas novirze (darba dienu skaits)				
		10–39	40–69	70–99	100–139	140–179
2023. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	2 920 052	99	151	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 064 521	–	189	61	–	–
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	140 426	5	196	46	3	–
2022. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi	2 790 364	126	126	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 052 437	–	206	46	–	–
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	138 623	70	134	5	–	–

Attīstīto tirgu akciju portfeļa sekošanas novirzes ierobežojuma izpildi kontrolē attiecīgais ārējais pārvaldītājs un paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze mēneša beigās gada laikā vidēji bija 87 bāzes punktu un nepārsniedza 96 bāzes punktu.

29. LIKVIDITĀTES STRUKTŪRA

Likviditātes struktūrā aktīvu posteņi uzrādīti atkarībā no Latvijas Bankas spējas tos pārvērst naudā. Saistību posteņi uzrādīti pēc to gaidāmā dzēšanas termiņa.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2023. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	399 378	—	—	399 378
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	4 049 526	—	—	4 049 526
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	595 802	—	—	595 802
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	168 476	—	—	168 476
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	—	92 900	—	92 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	133	—	—	133
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	13 382 263	168 394	—	13 550 657
Eirosistēmas iekšējās prasības	207 065	—	6 205 378	6 412 443
Pārējie aktīvi	224 589	2 521	68 395	295 505
Kopā aktīvi	19 027 232	263 815	6 273 773	25 564 820
Saistības				
Banknotes apgrozībā	—	—	5 571 492	5 571 492
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	7 073 547	—	—	7 073 547
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	314 720	—	—	314 720
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 218 786	—	—	2 218 786
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	184 075	—	—	184 075
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	1 262 758	—	—	1 262 758
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	457 718	—	—	457 718
Eirosistēmas iekšējās saistības	7 569 389	—	—	7 569 389
Pārējās saistības	74 250	—	107 967	182 217
Kopā saistības	19 155 243	—	5 679 459	24 834 702
Tīrā pozīcija	-128 011	263 815	594 314	x

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2022. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	364 821	–	–	364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	3 788 044	–	–	3 788 044
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	522 039	–	–	522 039
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	156 383	–	–	156 383
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	522 900	–	522 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	6 304	–	–	6 304
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	13 913 286	168 320	–	14 081 606
Eirosistēmas iekšējās prasības	300	–	5 926 659	5 926 959
Pārējie aktīvi	310 494	–	71 144	381 638
Kopā aktīvi	19 061 671	691 220	5 997 803	25 750 694
Saistības				
Banknotes apgrozībā	–	–	5 635 738	5 635 738
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	5 217 165	–	–	5 217 165
Pārējās saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	320 273	–	–	320 273
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 517 104	–	–	2 517 104
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	171 688	–	–	171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	706 038	–	–	706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	34 701	–	–	34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	10 376 364	–	–	10 376 364
Pārējās saistības	77 502	–	107 238	184 740
Kopā saistības	19 420 835	–	5 742 976	25 163 811
Tīrā pozīcija	–359 164	691 220	254 827	x

30. AKTĪVI SEKTORU DALĪJUMĀ

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2023	2022	2023	2022
Ieguldījumu operācijas	6 239 029	5 990 669	24.4	23.3
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	2 147 163	2 084 543	8.5	8.1
Citas finanšu institūcijas	1 999 679	1 820 689	7.8	7.1
Centrālās bankas un kredītiestādes	724 600	803 443	2.8	3.1
Starptautiskās institūcijas	695 165	684 134	2.7	2.7
Nefinanšu sabiedrības	533 841	424 373	2.1	1.6
Vietējās valdības	138 581	173 487	0.5	0.7
Monetārās politikas operācijas	12 764 286	13 735 390	49.9	53.3
Starptautiskās institūcijas	8 587 294	8 977 665	33.6	34.9
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	4 084 092	4 234 825	15.9	16.4
Kredītiestādes	92 900	522 900	0.4	2.0
Pārējās operācijas	6 561 505	6 024 635	25.7	23.4
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 412 443	5 926 959	25.1	23.0
Starptautiskās institūcijas	37 863	37 119	0.1	0.1
Neklasificēti aktīvi	111 199	60 557	0.5	0.3
Kopā	25 564 820	25 750 694	100.0	100.0

31. AKTĪVU DALĪJUMS PĒC TO ATRAŠANĀS VAI DARĪJUMA PARTNERA REZIDENCES VIETAS

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2023	2022	2023	2022
Ieguldījumu operācijas	6 239 029	5 990 669	24.4	23.3
ASV	2 029 422	1 651 157	8.0	6.3
Eirozona valstis	1 584 857	1 638 969	6.2	6.4
Apvienotā Karaliste	892 969	892 279	3.5	3.5
Starptautiskās institūcijas	695 165	684 134	2.7	2.7
Kanāda	549 374	546 800	2.1	2.1
Japāna	123 380	145 185	0.5	0.6
Pārējās ES valstis	123 630	143 159	0.5	0.6
Pārējās valstis	240 232	288 986	0.9	1.1
Monētārās politikas operācijas	12 764 286	13 735 390	49.9	53.3
Starptautiskās institūcijas	8 587 294	8 977 665	33.6	34.9
Eirozona valstis	4 176 992	4 757 725	16.3	18.4
Pārējās operācijas	6 561 505	6 024 635	25.7	23.4
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 412 443	5 926 959	25.1	23.0
Starptautiskās institūcijas	37 863	37 119	0.1	0.1
Neklasificēti aktīvi	111 199	60 557	0.5	0.3
Kopā	25 564 820	25 750 694	100.0	100.0

32. AKTĪVI KREDĪTREITINGU DALĪJUMĀ

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2023	2022	2023	2022
Ieguldījumu operācijas	6 239 029	5 990 669	24.4	23.3
AAA	2 377 089	3 280 166	9.2	12.8
AA	2 396 518	1 178 470	9.4	4.6
A	243 697	413 085	1.0	1.6
BBB	554 875	552 610	2.2	2.1
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	61 271	60 000	0.2	0.2
Kredītriskam nepakļauti aktīvi	605 579	506 338	2.4	2.0
Monetārās politikas operācijas	12 764 286	13 735 390	49.9	53.3
AAA	7 791 077	8 052 698	30.4	31.3
AA	796 217	924 967	3.1	3.6
A	4 084 092	4 234 825	16.0	16.4
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	92 900	522 900	0.4	2.0
Pārējās operācijas	6 561 505	6 024 635	25.7	23.4
Eirosistēmas iekšējās prasības	6 412 443	5 926 959	25.1	23.0
Neklasificēti aktīvi	116 453	65 883	0.5	0.3
Kredītriskam nepakļauti aktīvi	32 609	31 793	0.1	0.1
Kopā	25 564 820	25 750 694	100.0	100.0

Tabulā atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru un vērtspapīru emitentu kredītreitingiem, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Standard & Poor's*, *Moody's Investors Service* un DBRS piešķirtajiem novērtējumiem. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredītspējas novērtējums, kas liecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredītspēju kā ļoti labu, "A" – kā labu, "BBB" – kā vidēju un tiek uzskatīts par zemāko investīciju līmeņa novērtējumu.

Aktīvus bez darījuma partnera kredītreitinga galvenokārt veido ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās ar Latvijas kredītiestādēm iegādātie vērtspapīri. Kredītriskam nepakļautos aktīvus galvenokārt veido attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa vērtspapīri, līdzdalība SNB kapitālā, pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi.

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINA SKAIDROJUMI

33. TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Procentu ienākumi	503 974	211 229
Procenti par ieguldījumiem	184 035	92 817
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	–	11 912
Procenti par monetārās politikas operācijām	92 937	72 795
Procenti par Eirosistēmas iekšējām prasībām	227 002	33 705
Procentu izdevumi	–732 980	–164 208
Procenti par ieguldījumiem	–115 948	–63 098
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	–80 181	–9 997
Procenti par monetārās politikas operācijām	–181 827	–31 374
Procenti par Eirosistēmas iekšējām saistībām	–355 024	–59 739
Tīrie procentu ienākumi	–229 006	47 021

Procentu ienākumus par ieguldījumiem pamatā veidoja procenti par parāda vērtspapīriem, un to pieaugumu 2023. gadā par 88 429 tūkst. eiro (2022. gadā – par 14 558 tūkst. eiro) noteica augstākas vidējās vērtspapīru ienesīguma likmes. Procentu izdevumus par ieguldījumiem pamatā veidoja procenti par vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumiem un procenti par biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem, un to pieaugumu noteica vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumi, kas tika veikti, lai samazinātu valūtas riska ierobežošanas un ieguldījumu darījumu finansēšanas izmaksas.

Procentu ienākumus un procentu izdevumus par pieņemtajiem noguldījumiem veidoja procenti par valdības un citu finanšu institūciju noguldījumiem. ECB paaugstinot procentu likmes, 2023. gadā strauji pieauga Latvijas Bankas izdevumi par valdības un citu finanšu institūciju noguldījumiem, procentu izdevumiem par Latvijas valdības noguldījumiem sasniedzot 45 253 tūkst. eiro. Procentu par noguldījumiem piemērošanu nosaka ECB 2019. gada 9. aprīļa Pamatnostādne (ES) 2019/671 par nacionālo centrālo banku iekšzemes aktīvu un pasīvu pārvaldības operācijām (pārstrādāta versija) (ECB/2019/7). Saskaņā ar šo pamatnostādni Valsts kases norēķinu kontu atlikumiem Latvijas Banka piemēro šādas procentu likmes: kontu atlikumam eiro – eiro īstermiņa procentu likmi €STR (2023. gada beigās tā bija 3.882 %), no kuras atņem 20 bāzes punktu, savukārt norēķinu kontu atlikumiem ārvalstu valūtā, izņemot SDR, piemēro nosacījumus, kas samērojami ar eiro noguldījumiem piemērotajiem nosacījumiem. 2022. gada beigās Valsts kases norēķinu kontu atlikumiem Latvijas Banka piemēroja šādas procentu likmes: Valsts kases noguldījumiem eiro līdz 200 milj. eiro apjomam Latvijas Banka piemēroja eiro īstermiņa procentu likmi €STR (2022. gada beigās tā bija 1.89 %); Valsts kases norēķinu kontu eiro un ārvalstu valūtā atlikumu kopsummai, kas pārsniedza 200 milj. eiro, piemēroja ECB noguldījumu iespējas procentu likmi vai eiro īstermiņa procentu likmi €STR – atkarībā no tā, kura bija zemāka (2022. gada 31. decembrī ECB noguldījumu iespējas procentu likme bija 2.0 %).

Procentu ienākumus par monetārās politikas operācijām 2023. gadā pamatā veidoja procenti par VSAIP un PĀAIP vērtspapīriem. Procentu izdevumus par monetārās politikas operācijām pamatā veidoja procenti par noguldījumu iespējas darījumiem un negatīvie procenti par VSAIP un PĀAIP vērtspapīriem. ECB paaugstinot noguldījumu iespējas procentu likmi (no –0.5 % 2022. gada jūlijā līdz attiecīgi 2 % un 4 % 2022. un 2023. gada beigās), 2023. gadā strauji pieauga Latvijas Bankas izdevumi par Latvijas kredītiestāžu noguldījumiem, tiem sasniedzot 173 852 tūkst. eiro.

Procentu ienākumi un izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām tiek atlīdzināti, piemērojot ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi, un tie ietver ienākumus par ECB nodotajām ārējām rezervēm un prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā, kā arī izdevumus par saistībām par TARGET sistēmas norēķiniem. ECB paaugstinot galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (no 0 % 2022. gada jūlijā līdz attiecīgi 2.5 % un 4.5 % 2022. un 2023. gada beigās), 2023. gadā strauji pieauga Latvijas Bankas procentu ienākumi un izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām, kā rezultātā pieauga arī monetāro ienākumu pārdalē iekļauto procentu izdevumu apjoms.

34. REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Vērtspapīri	19 019	32 332
Atvasinātie finanšu instrumenti	-8 136	-29 394
Valūtas maiņas darījumi	-1 883	36 794
Kopā	9 000	39 732

Valūtas maiņas darījumu rezultāts bija par 38 677 tūkst. eiro mazāks nekā 2022. gadā, jo 2022. gadā tika realizēta lielāka peļņa no akciju portfeļa.

Vērtspapīru atsavināšanas rezultāts bija par 13 313 tūkst. eiro mazāks nekā 2022. gadā, jo 2022. gadā tika realizēta lielāka peļņa no akciju portfeļa. Pozitīvu ietekmi radīja mazākas parāda vērtspapīru tirgus vērtības svārstības tirgus ienesīguma likmju kāpuma stabilizēšanās rezultātā.

Atvasināto finanšu instrumentu rezultāts bija par 21 258 tūkst. eiro lielāks nekā 2022. gadā. Tas galvenokārt saistīts ar biržā tirgto procentu likmju nākotnes līgumu rezultātu, kas pieauga, stabilizējoties procentu likmju kāpumam.

35. FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTA ATZĪŠANA PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINĀ

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Vērtspapīri	-22 901	-336 530
Ārvalstu valūtas pozīcijas	-12 098	-5 185
Kopā	-34 999	-341 715

Atsevišķu parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru un ārvalstu valūtas pozīciju pārvērtēšanas rezultāts 2023. gada un 2022. gada beigās bija negatīvs, un tas atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā. Savukārt parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru un ārvalstu valūtas pozīciju pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā vērtspapīru un ārvalstu valūtas pārvērtēšanas rezultāts (sk. arī 23. skaidrojumu).

Vērtspapīru negatīvā pārvērtēšanas rezultāta samazinājums saistīts ar tirgus ienesīguma likmju stabilizēšanos pretstatā straujajam kāpumam 2022. gadā.

36. UZKRĀJUMI TIRGUS RISKAM UN KREDĪTRISKAM

Balstoties uz pamatotām risku aplēsēm, saskaņā ar grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu ECBS Latvijas Bankas padome lemj par uzkrājumu veidošanu tirgus riskam (cenās, procentu likmju un valūtas riskam) un kredītriskam saistībā ar Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas un citiem finanšu darījumiem, kā arī šo uzkrājumu izmantošanu, īstenojoties minētajiem riskiem.

Latvijas Bankas finanšu riskus galvenokārt nosaka tās ieguldījumi finanšu instrumentos un ar Latvijas Bankas dalību Eurosistēmā saistītā vienotās monetārās politikas operāciju īstenošana un saistīto risku un finanšu rezultātu pārdale. Latvijas Bankas finanšu aktīvi galvenokārt pakļauti tirgus riskam un kredītriskam.

Latvijas Bankas finanšu risku apjomu monetārās politikas operācijām un ieguldījumu portfeļu kredītriskam nosaka saskaņā ar ECB pieņemto vienoto Eurosistēmas finanšu risku novērtēšanas metodiku, savukārt ieguldījumu portfeļu tirgus riskam – saskaņā ar Latvijas Bankas lietotajā finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantoto risku novērtēšanas metodiku, abos gadījumos izmantojot paredzamā deficīta rādītāju (*Expected Shortfall*) ar 99 % ticamības līmeni viena gada perspektīvā, kas raksturo zaudējumu apmēru, ko nosaka 1 % nelabvēlīgāko simulēto ienesīguma scenāriju vidējā vērtība. Nosakot finanšu risku apjomu, tiek ņemti vērā dažādi tirgus riska un kredītriska faktori, Eurosistēmas/ECBS Riska vadības komitejas noteiktie un finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantotie pieņēmumi, kā arī vēsturiskie dati par nelabvēlīgu finanšu tirgus faktoru attīstību (piemēram, procentu likmju kāpums, procentu likmju starpības palielināšanās, eiro kursa kāpums un kredītreitingu samazināšanās).

Finanšu risku apjoms 2023. gadā būtiski nemainījās, veidojot 998.6 milj. eiro (2022. gadā – 993.4 milj. eiro).

Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam veido ilgākā laikposmā 25–75 % apmērā no kopējā peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertā attiecīgā gada pozitīvā finanšu rezultāta pirms uzkrājumu finanšu riskiem veidošanas, nepārsniedzot finanšu risku apjomu. Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam izmanto, ja īstenojas finanšu riski un to negatīvo ietekmi nesedz citi ienākumi vai arī šo uzkrājumu atlikums būtiski pārsniedz finanšu risku apjomu un šim pārsniegumam ir pastāvīgs raksturs.

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Finanšu risku apjoms	998 600	993 400
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	166	15 051
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam pret finanšu risku apjomu (%)	0	2

2023. gadā ar inflācijas ierobežošanu saistīto Eirosistēmas monetārās politikas lēmumu rezultātā strauji pieauga Latvijas Bankas procentu izdevumi par monetārās politikas operācijām, tāpēc kopējais peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertais finanšu rezultāts pirms uzkrājumiem finanšu riskiem bija negatīvs (sk. arī 35. skaidrojumu). Latvijas Bankas padome nolēma 2023. gadā izmantot atlikušos uzkrājumus finanšu riskiem, tos samazinot par 15 051 tūkst. eiro (2022. gadā attiecīgie uzkrājumi tika samazināti par 280 646 tūkst. eiro). Papildus tam tika izveidoti uzkrājumi saistībā ar Eirosistēmas monetārās politikas operāciju kredītrisku 166 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās Latvijas Bankai šādu uzkrājumu nebija).

37. IENĀKUMI NO KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRIEM UN LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem ietver attīstīto tirgu akciju portfeļa dividendes 11 849 tūkst. eiro apmērā (2022. gadā – 14 218 tūkst. eiro).

Ienākumi no līdzdalības kapitālā ietver saņemtās dividendes no līdzdalības SNB kapitālā 373 tūkst. eiro apmērā (2022. gadā – 374 tūkst. eiro; sk. arī 14.2. skaidrojumu), kā arī ienākumus no līdzdalības ECB kapitālā. ECB neveica 2023. un 2022. gadā peļņas sadali, bet 2022. gadā tika veikta ECB atlikušās iepriekšējā gadā gūtās ECB peļņas sadale 163 tūkst. eiro apmērā.

Saskaņā ar ECB Padomes lēmumu ECB Padome veic ienākumu, kurus ECB gūst par prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā, kā arī vērtspapīru tirgu programmas, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas, trešās nodrošināto obligāciju iegādes programmas, VSAIP un PĀAIP ietvaros gūto ienākumu starpperioda sadali par pārskata gadu, kurā šie ienākumi radušies. ECB starpperioda peļņas sadale notiek nākamā gada janvārī, tomēr ECB Padome var nolemt to neveikt, ja ECB pārskata gada peļņa ir mazāka par ECB ienākumiem, kas iekļauti ECB starpperioda peļņas sadalē, kā arī ja ECB Padome nolemj izveidot uzkrājumus finanšu riskiem.

Pēc ECB gada finanšu pārskatu apstiprināšanas ECB Padome sadala atlikušo pārskata gadā gūtās ECB peļņas daļu eirozonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā (sk. 13.1. skaidrojumu).

38. TĪRAIS MONETĀRO IENĀKUMU PĀRDALES REZULTĀTS

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem Eirosistēmas NCB gūst ienākumus, īstenojot Eirosistēmas vienoto monetāro politiku. Eirosistēmas NCB monetārie ienākumi atbilst ienākumiem no aktīviem, kas rodas, emitējot eiro banknotes un piesaistot kredītiestāžu noguldījumus. Šie ienākumi tiek apkopoti un pārdalīti starp Eirosistēmas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, kā rezultātā katrai Eirosistēmas NCB rodas tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts, kas ietver iemaksātos monetāros ienākumus un saņemtos monetāros ienākumus.

Tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu nosaka monetārās politikas mērķiem iegādāto vērtspapīru ienesīguma likmju atšķirība starp Eirosistēmas NCB, kā arī atšķirība starp atsevišķas Eirosistēmas NCB iezīmēto aktīvu un saistību bāzes posteņu īpatsvaru attiecīgajos Eirosistēmas kopējos iezīmēto aktīvu un saistību bāzes posteņos, salīdzinot tos ar attiecīgās NCB procentuālo daļu ECB kapitālā.

Latvijas Bankas iemaksātie monetārie ienākumi ietver ienākumus no Latvijas Bankas iezīmētajiem aktīviem, no kuriem atskaitīti izdevumi par Latvijas Bankas monetārajām saistībām. Monetāro ienākumu pārdaļei iezīmētie Latvijas Bankas aktīvi ietver zeltu, monetārās politikas operāciju rezultātā iegūtos aktīvus, Eirosistēmas iekšējās prasības, kā arī tādu pārējo aktīvu apjomu, kurš nepieciešams, lai pilnībā segtu monetārās saistības. Savukārt Latvijas Bankas monetārās saistības ietver banknotes apgrozībā, kredītiestāžu noguldījumus monetārās politikas operāciju rezultātā, kā arī Eirosistēmas iekšējās saistības.

Latvijas Bankas saņemtie monetārie ienākumi atbilst Latvijas Bankas Eirosistēmas kopējo monetāro ienākumu daļai, kas noteikta, pamatojoties uz Latvijas Bankas daļu ECB kapitālā.

Tīrā monetāro ienākumu pārdales rezultāta pieaugumu noteica gan lielāki saņemtie, gan lielāki iemaksātie monetārie ienākumi, kas radās ECB procentu likmju kāpuma rezultātā.

Eirosistēmas NCB kopējie monetārie ienākumi un Latvijas Bankas tīrā monetāro ienākumu pārdales rezultāta sadalījums 2023. un 2022. gadā bija šāds.

(tūkst. eiro)

	Eirosistēmas NCB kopējie monetārie ienākumi	Latvijas Bankas monetārie ienākumi		
		Iemaksātie monetārie ienākumi	Saņemtie monetārie ienākumi	Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts
2023. gadā				
Eirozona valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegti aizdevumi eiro	26 854 254	−6 889	103 797	96 908
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski tiek dalīti	8 483 280	−51 442	32 790	−18 652
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski netiek dalīti	127 854 247	−159 073	494 182	335 109
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	1 334 524	−5 158	5 158	−
Prasības un saistības par banknošu pārdali Eirosistēmā	−4 816 858	−221 818	−18 618	−240 436
Saistību bāzes pārsniegums pār iezīmētajiem aktīviem	−2 722 452	−33 773	−10 523	−44 296
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	−130 387 326	172 352	−503 973	−331 621
Prasības un saistības par TARGET sistēmas norēķiniem	14 159 899	355 055	54 731	409 786
Citi	−62 563	−	−244	−244
Kopā	40 697 005	49 254	157 300	206 554
2022. gadā				
Eirozona valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegti aizdevumi eiro	−10 533 334	2 850	−41 043	−38 193
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski tiek dalīti	5 924 132	−34 998	23 083	−11 915
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski netiek dalīti	19 907 123	−24 419	77 568	53 149
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	201 229	− 784	784	−
Prasības un saistības par banknošu pārdali Eirosistēmā	−735 700	−32 921	−2 867	−35 788
Saistību bāzes pārsniegums pār iezīmētajiem aktīviem	−3 185 995	−8 935	−12 414	−21 349
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	−6 526 743	5 256	−25 431	−20 175
Prasības un saistības par TARGET sistēmas norēķiniem	2 085 344	59 739	8 126	67 865
Citi	43 346	−	169	169
Kopā	7 179 402	−34 212	27 975	−6 237

Monetāro ienākumu aprēķinā monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri, kuru riski netiek dalīti, rada ienākumus pēc ECB galveno refinansēšanas operāciju likmes, tāpēc iemaksāto monetāro ienākumu summa atšķiras no tās, kas atzīta tīrajos procentu ienākumos (sk. 33. skaidrojumu).

39. CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI

		(tūkst. eiro)	
	Skaid- rojums	2023	2022
Ienākumi no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem	39.1.	13 939	–
Saistību par emitētajām lata naudas zīmēm pārvērtēšana	39.2.	3 674	4 100
Numismātikas produktu pārdošanas ienākumi		1 382	1 014
Pārējie bankas darbības ienākumi		566	652
Kopā		19 561	5 766

39.1. Ienākumi no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Ar monetāro finanšu iestāžu uzraudzību saistītie ienākumi	8 658	–
Ar apdrošināšanas uzraudzību saistītie ienākumi	1 888	–
Ar finanšu instrumentu tirgus un pensiju fondu uzraudzību saistītie ienākumi	1 301	–
Pārējie tirgus dalībnieku maksājumi	238	–
Izmantotie uzkrājumi uzraudzības funkciju izdevumiem	1 854	–
Kopā	13 939	–

Izmantotos uzkrājumus uzraudzības funkciju izdevumiem 1854 tūkst. eiro apmērā veido 2023. gada uzraudzības funkciju izdevumu pārsniegums pār ienākumiem no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem pārskata gadā. Kārtējie pārskata gada uzraudzības funkciju izdevumi bija 12 904 tūkst. eiro, bet ienākumi no uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem – 12 085 tūkst. eiro. Kopējos 2023. gada uzraudzības funkciju izdevumus palielināja uzkrājumi nomas saistībām (1035 tūkst. eiro) par bijušajām FKTK biroja telpām Rīgā, Kungu ielā 1 (sk. arī 45. skaidrojumu).

39.2. Saistību par emitētajām lata naudas zīmēm pārvērtēšana

Lata naudas zīmes ar zemu apmaiņas iespējamību netiek uzrādītas bilancē saskaņā ar "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" (sk. arī 2.2. skaidrojumu). 2023. gadā, sarūkot lata naudas zīmju apmaiņas tempam, saistību par emitētajām lata naudas zīmēm novērtējums samazinājās (sk. arī 22.1. skaidrojumu) un tika atzīti attiecīgi ienākumi.

40. DARBA SAMAKSA, SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI UN SOLIDARITĀTES NODOKLIS

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Darba samaksa		
Padomes locekļu atlīdzība	–838	–592
Pārējo darbinieku atlīdzība	–23 890	–15 910
Kopā darba samaksa	–24 728	–16 502
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	–5 540	–3 653
Kopā darba samaksa, sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	–30 268	–20 155

2023. gada beigās Latvijas Bankā bija 531 darbinieks (2022. gada beigās – 376 darbinieki). 2023. gadā tas atbilda 519 pilna laika ekvivalentiem (2022. gadā – 374 pilna laika ekvivalentiem). Darbinieku skaita pieaugums

saistīts ar FKTK pievienošanu Latvijas Bankai 2023. gada 1. janvārī, kas noteica arī atbilstošu darba samaksas izdevumu pieaugumu 2023. gadā.

Pēc FKTK pievienošanas Latvijas Bankai tās padome sastāv no septiņiem Latvijas Bankas padomes locekļiem. 2022. gadā, pirms FKTK pievienošanas Latvijas Bankai, tās padome sastāvēja no sešiem padomes locekļiem, bet FKTK padome – no trim padomes locekļiem.

41. NAUDAS ZĪMJU IEGĀDES IZDEVUMI

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Banknošu iegāde	-1 056	-1 688
Kolekcijas monētu iegāde	-933	-739
Apgrozības monētu iegāde	-349	-191
Kopā	-2 338	-2 618

42. PĀRĒJIE BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI

	(tūkst. eiro)	
	2023	2022
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana	-4 866	-4 588
Maksājumi ES un starptautiskām organizācijām	-1 130	-92
Drošības pakalpojumi	-715	-269
Komunālie pakalpojumi	-601	-1 158
Dienesta komandējumi	-544	-288
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	-434	-508
Sabiedrības izglītošana un informēšana	-423	-623
Personāla profesionālā pilnveide	-303	-203
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	-262	-209
Pasākumu nodrošināšana	-262	-132
Mazvērtīgā inventāra iegāde	-225	-261
Nekustamā īpašuma nodoklis	-172	-172
Risku apdrošināšana	-96	-92
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	-1 932	-518
Kopā	-11 965	-9 113

Maksājumu ES un starptautiskām organizācijām pieaugumu galvenokārt noteica ar uzraudzības funkcijām saistītās dalības maksas Eiropas Banku iestādei, Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādei un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei. Citi pārējie bankas darbības izdevumi pieauga galvenokārt saistībā ar uzkrājumiem nomas saistībām 1035 tūkst. eiro apmērā par bijušajām FKTK biroja telpām Rīgā, Kungu ielā 1. Citi pārējie bankas darbības izdevumi ietver arī atlīdzību SIA "ERNST & YOUNG BALTIC" par Latvijas Bankas 2023. gada finanšu pārskatu revīziju 51 tūkst. eiro apmērā (2022. gadā – 33 tūkst. eiro).

PĀRĒJIE FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

43. APGRŪTINĀTIE AKTĪVI

2023. gada beigās bija apgrūtināti Latvijas Bankas iegādātie parāda vērtspapīri, citi finanšu instrumenti un zelts, kuru kopējā tirgus vērtība bija 1 451 160 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 364 618 tūkst. eiro), lai nodrošinātu vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu, zelta mijmaiņas darījumu, biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes darījumu, biržā tirgoto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes darījumu veikšanu. 2023. gada beigās

apgrūtinātos aktīvus galvenokārt veidoja vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumos iesaistītie vērtspapīri 1 264 263 tūkst. eiro vērtībā (2022. gada beigās – 358 360 tūkst. eiro).

44. VĒRTSPAPĪRU AIZDOŠANAS DARĪJUMI

Latvijas Bankas uzdevumā tās aģenti automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas līgumu ietvaros veic vērtspapīru aizdošanas darījumus, aizdodot Latvijas Bankas īpašumā esošos vērtspapīrus pret naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlu. Vērtspapīru aizdošanas darījumi nodrošina papildu ienākumus, būtiski neietekmējot ieguldījumu likviditāti, jo aizdotie vērtspapīri Latvijas Bankai ir ātri pieejami. Minētie aģenti administrē vērtspapīru aizdošanas darījumus un kontrolē šo darījumu un to nodrošinājuma atbilstību. Vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājuma patiesā vērtība ir lielāka par aizdoto vērtspapīru patieso vērtību.

Lai veicinātu vērtspapīru tirgus likviditāti, Latvijas Banka vienlaikus ar citām eirozonas NCB veic VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto vērtspapīru aizdošanu. Latvijas Banka to īsteno automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas ietvaros.

2023. gada beigās aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība, kas noteikta saskaņā ar kotētām cenām aktīvā tirgū, bija 942 261 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 1 571 469 tūkst. eiro), t. sk. VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto un aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība 2023. gada beigās bija 934 498 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 1 473 321 tūkst. eiro).

Naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlas, kas saņemtas Latvijas Bankas automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas aģentu kontos kā vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājums, nav uzrādītas Latvijas Bankas bilanci.

45. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN APŅĒMŠANĀS

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75 % no šo akciju nominālvērtības, un tā apmaksājama pēc attiecīga SNB Valdes lēmuma pieņemšanas. 2023. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4012 tūkst. SDR (4877 tūkst. eiro; 2022. gada beigās – 4012 tūkst. SDR (5022 tūkst. eiro); sk. arī 14.2. skaidrojumu).

2023. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla aprožības monētas ar 7282 tūkst. eiro nominālvērtību (2022. gada beigās – 7187 tūkst. eiro). Šīs monētas var apmainīt Latvijas Bankā atbilstoši nominālvērtībai. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos šīs monētas atpirkt no monētu turētājiem, ir neliela, jo tajās esošā dārgmetāla vērtība pārsniedz to nominālvērtību.

2023. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi lata naudas zīmes ar 117 875 tūkst. eiro nominālvērtību (2022. gada beigās – 118 746 tūkst. eiro), kas bilancē uzrādītas 12 122 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 16 666 tūkst. eiro). Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likumu lata skaidrās naudas nomaiņas pret eiro periods Latvijas Bankā ir bez termiņa ierobežojuma. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos apmainīt lata naudas zīmes 105 753 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 102 080 tūkst. eiro) nominālvērtībā, ir neliela.

2023. gada beigās Latvijas Banka piedalījās sešās administratīvajās tiesvedībās saistībā ar finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības regulēšanu un uzraudzību. Šīs tiesvedības ierosinātas administratīvā procesa kārtībā par Latvijas Bankas un FKTK lēmumu atcelšanu, bet saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu minēto tiesvedību rezultātā neradīsies zaudējumi, tāpēc uzkrājumi nav veidoti.

FKTK tās darbības nodrošināšanai nomāja telpas Rīgā, Kungu ielā 1. Līdz ar FKTK pievienošanu Latvijas Bankai minētās telpas kopš 2023. gada 1. janvāra netiek izmantotas un iznomātājs ir informēts par nomas līguma uzteikumu. Saskaņā ar 2018. gadā noslēgtajiem telpu nomas līguma grozījumiem līguma izbeigšanas tiesiskie pamati konkrētajos apstākļos nav viennozīmīgi interpretējami un rada risku tam, ka sakarā ar šā līguma izbeigšanu Latvijas Bankai var iestāties saistības segt minēto telpu nomas maksu, apsaimniekošanas izdevumus, komunālo maksājumu izdevumus un nekustamā īpašuma nodokli līdz 2026. gada 31. decembrim. Latvijas Banka neuzskata, ka būtu tiesisks pamats šādām saistībām iestāties lielākā apmērā nekā izveidotie uzkrājumi.

46. FKTK PIEVIEŅOŠANAS IETEKME UZ BILANCES POSTEŅU SĀKUMA ATLIKUMIEM

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais Latvijas Bankas likums, kas pieņemts 2021. gada 23. septembrī un nosaka FKTK pievienošanu Latvijas Bankai. Saskaņā ar minētā likuma pārejas noteikumiem Latvijas Banka ir FKTK mantas, finanšu līdzekļu, tiesību un saistību pārņēmēja. Tādējādi ar 2023. gada 1. janvāri FKTK 2022. gada 31. decembra bilancē uzrādītie aktīvi un pasīvi iekļauti Latvijas Bankas bilancē. Ar 2023. gada 1. janvāri Latvijas Banka nodrošina arī Noguldījumu garantiju fonda, Apdrošināto aizsardzības fonda un Nacionālā neregulējuma fonda pārvaldīšanu. Tā kā minēto fondu līdzekļi katrs veido atsevišķu mantas kopumu un tiek pārvaldīti atsevišķi, attiecīgie aktīvi un pasīvi nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē.

FKTK pievienošanas Latvijas Bankai ietekme uz Latvijas Bankas 2023. gada 1. janvāra bilances posteņu sākuma atlikumiem bija šāda.

	(tūkst. eiro)		
	2022. gada 31. decembrī	FKTK pievienošanas ietekme	2023. gada 1. janvārī
Zelts un zeltā izteiktās prasības	364 821		364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	3 788 044		3 788 044
Prasības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	522 039		522 039
Prasības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	156 383		156 383
Eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	522 900		522 900
Pārējās prasības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm	6 304	5	6 309
Eirozonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	14 081 606		14 081 606
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 926 959		5 926 959
Pārējie aktīvi	381 638	3 557	385 195
Kopā aktīvi	25 750 694	3 562	25 754 256
Banknotes apgrozībā	5 635 738		5 635 738
Saistības eiro pret eirozonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	5 217 165		5 217 165
Pārējās saistības eiro pret eirozonas kredītiestādēm	320 273		320 273
Saistības eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem	2 517 104	-6 138	2 510 966
Saistības eiro pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	171 688		171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eirozonas valstu rezidentiem	706 038		706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eirozonas esošo valstu rezidentiem	34 701		34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	10 376 364		10 376 364
Pārējās saistības	184 740	9 700	194 440
Kapitāls un rezerves	586 883		586 883
Kopā pasīvi	25 750 694	3 562	25 754 256

Pārējo aktīvu pieaugums ietver pārņemtos pamatlīdzekļus un nemateriālos aktīvus (atlikusī uzskaites vērtība – 431 tūkst. eiro) un pārņemtās pārējās prasības 3126 tūkst. eiro apmērā, ko galvenokārt veidoja prasības par uzraugāmo finanšu tirgus dalībnieku maksājumiem par 2022. gada 4. ceturksni.

Saistību eiro pret citiem eirozonas valstu rezidentiem samazinājums ietver FKTK pieprasījuma noguldījumu Latvijas Bankā 6138 tūkst. eiro apmērā.

Pārējo saistību pieaugums galvenokārt ietver pārņemto FKTK pašu kapitālu jeb tīros aktīvus 7213 tūkst. eiro apmērā, kas saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumiem paredzēti, lai turpmāk samazinātu tirgus dalībnieku maksājumus uzraudzības funkciju izdevumu segšanai.

47. NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA GADA BEIGĀM

Laika posmā no pārskata gada pēdējās dienas līdz šo finanšu pārskatu parakstīšanas datumam nav bijuši notikumi, kuru rezultātā šajos finanšu pārskatos būtu jāveic korekcijas vai kuri būtu jāpaskaidro šajos finanšu pārskatos.

NEATKARĪGU REVIDENTU ZIŅOJUMS

DOKUMENTA DATUMS IR TĀ ELEKTRONISKĀS PARAKSTĪŠANAS LAIKS

Latvijas Bankas padomei

Atzinums

Mēs esam veikuši pievienoto Latvijas Bankas („Banka”) finanšu pārskatu, kas atspoguļots no 3. līdz 45. lappusei, revīziju. Pievienotais finanšu pārskats ietver 2023. gada 31. decembra bilanci un peļņas vai zaudējumu aprēķinu un kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskatu par gadu, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī, kā arī finanšu pārskata skaidrojumus, kas ietver nozīmīgu grāmatvedības uzskaites principu kopsavilkumu un citu paskaidrojošu informāciju.

Mūsaprāt, pievienotais finanšu pārskats sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par Latvijas Bankas finanšu stāvokli 2023. gada 31. decembrī un par tās darbības finanšu rezultātiem gadā, kas noslēdzās 2023. gada 31. decembrī saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas 2016. gada 3. novembra Pamatnostādni (ES) 2016/2249 par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (ECB/2016/34) un tās grozījumiem, Latvijas Bankas padomes pieņemto „Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku” un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu.

Atzinuma pamatojums

Mēs veicām revīziju saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem (SRS). Mūsu pienākumi, kas noteikti šajos standartos, tālāk izklāstīti mūsu ziņojuma sadaļā „Revidenta atbildība par finanšu pārskata revīziju”. Mēs esam neatkarīgi no Bankas saskaņā ar Starptautiskās grāmatvežu ētikas standartu padomes (SGĒSP) izdotā Starptautiskā profesionālu grāmatvežu ētikas kodeksa (tajā skaitā Starptautisko neatkarības standartu) (SGĒSP kodekss) prasībām un Latvijas Republikas Revīzijas pakalpojumu likumā iekļautajām neatkarības prasībām, kas ir piemērojamas mūsu veiktajai finanšu pārskata revīzijai Latvijas Republikā. Mēs esam ievērojuši pārējos Revīzijas pakalpojumu likumā un SGĒSP kodeksā noteiktos ētikas principus. Mēs uzskatām, ka mūsu iegūtie revīzijas pierādījumi dod pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam.

Padomes un personu, kurām uzticēta Bankas pārvalde, atbildība par finanšu pārskatu

Bankas padome ir atbildīga par finanšu pārskatu, kas sniedz patiesu un skaidru priekšstatu, sagatavošanu saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas 2016. gada 3. novembra Pamatnostādni (ES) 2016/2249 par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (ECB/2016/34) un tās grozījumiem, Latvijas Bankas padomes pieņemto „Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku” un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu. Bankas padome ir atbildīga par tādu iekšējo kontroli, kādu Bankas padome uzskata par nepieciešamu, lai būtu iespējams sagatavot finanšu pārskatus, kas nesatur ne krāpšanas, ne kļūdu izraisītas būtiskas neatbilstības.

Sagatavojot finanšu pārskatus, Bankas padome pienākums ir izvērtēt Bankas spēju turpināt darbību, pēc nepieciešamības sniedzot informāciju par apstākļiem, kas saistīti ar Bankas spēju turpināt darbību un darbības turpināšanas principa piemērošanu.

Personas, kurām uzticēta Bankas pārvalde, ir atbildīgas par Bankas finanšu pārskatu sagatavošanas pārraudzību.

Revidenta atbildība par finanšu pārskata revīziju

Mūsu mērķis ir iegūt pietiekamu pārliecību par to, ka finanšu pārskats kopumā nesatur kļūdu vai krāpšanas izraisītas būtiskas neatbilstības, un sniegt revidentu ziņojumu, kurā izteikts atzinums. Pietiekama pārliecība ir augsta līmeņa pārliecība, bet tā negarantē, ka revīzijā, kas veikta saskaņā ar SRS, vienmēr tiks atklāta būtiska neatbilstība, ja tāda pastāv. Neatbilstības var rasties krāpšanas vai kļūdu rezultātā, un tās ir uzskatāmas par būtiskām, ja var pamatoti uzskatīt, ka tās katra atsevišķi vai visas kopā varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, ko lietotāji pieņem, pamatojoties uz šo finanšu pārskatu.

Veicot revīziju saskaņā ar SRS, mēs visā revīzijas gaitā izdarām profesionālus spriedumus un ievērojam profesionālo skepsi. Mēs arī:

- identificējam un izvērtējam riskus, ka finanšu pārskatā varētu būt krāpšanas vai kļūdu dēļ radušās būtiskas neatbilstības, izstrādājam un veicam revīzijas procedūras šo risku mazināšanai, kā arī iegūstam revīzijas pierādījumus, kas sniedz pietiekamu un atbilstošu pamatojumu mūsu atzinumam. Risks, ka netiks atklātas būtiskas krāpšanas radītas neatbilstības, ir augstāks nekā kļūdu izraisītu neatbilstību risks, jo krāpšana var ietvert slepenas norunas, dokumentu viltošanu, ar nodomu neuzrādītu informāciju, maldinošas informācijas sniegšanu vai iekšējās kontroles pārkāpumus;
- iegūstam izpratni par iekšējo kontroli, kas ir būtiska revīzijas veikšanai, lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par Bankas iekšējās kontroles efektivitāti;
- izvērtējam pielietoto grāmatvedības uzskaites politiku piemērotību un grāmatvedības aplēšu un attiecīgās Bankas padomes uzrādītās informācijas pamatotību;
- izdarām secinājumu par padomes piemērotā darbības turpināšanas principa atbilstību un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, par to, vai pastāv būtiska nenoteiktība attiecībā uz notikumiem vai apstākļiem, kas var radīt nozīmīgas šaubas par Bankas spēju turpināt darbību. Ja mēs secinām, ka būtiska nenoteiktība pastāv, revidentu ziņojumā tiek vērsta uzmanība uz finanšu pārskatā sniegto informāciju par šiem apstākļiem. Ja šāda informācija finanšu pārskatā nav sniegta, mēs sniedzam modificētu atzinumu. Mūsu secinājumi ir pamatoti ar revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz revidentu ziņojuma datumam. Tomēr nākotnes notikumu vai apstākļu ietekmē Banka savu darbību var pārtraukt;
- izvērtējam vispārējo finanšu pārskata izklāstu, struktūru un saturu, tajā skaitā pielikumā atklāto informāciju un to, vai finanšu pārskats patiesi atspoguļo tā pamatā esošos darījumus un notikumus.

Personām, kurām uzticēta Bankas pārvalde, mēs cita starpā sniedzam informāciju par plānoto revīzijas apjomu un laiku, kā arī par svarīgiem revīzijas novērojumiem, tajā skaitā par būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem, kurus mēs identificējam revīzijas laikā.

SIA „ERNST & YOUNG BALTIC”
Licence Nr. 17

Diāna Krišjāne
Valdes priekšsēdētāja
Latvijas zvērināta revidente
Sertifikāts Nr. 124
Rīgā

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU